

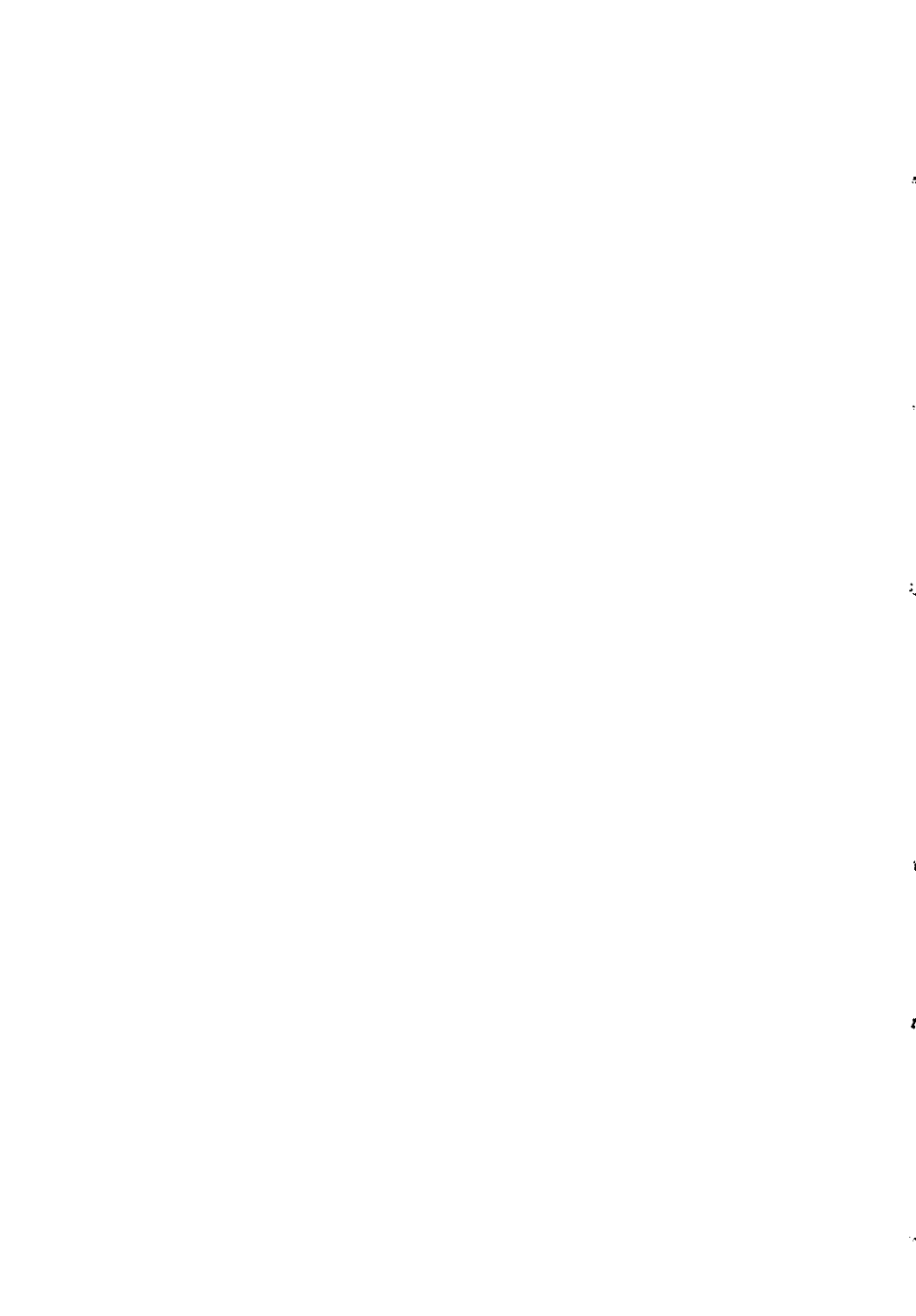
W numerze m.in.:

- *Więści z bibliotek*
- *Spółeczna Biblioteka Wiejska w Dobiercicach*
- *Jan Szczyrba – artysta malarz*
- *klonowanie, prawa pacjenta, prawa zwierząt –
zestawienia bibliograficzne*

***Pomagamy sobie
w pracy***

opolski kwartalnik
informacyjno-metodyczny

4/2001

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smołki
w Opolu

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Opolu
CZYTALNIA

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLVI

Nr 4

Opole 2001

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska
Alicja Bujak
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska

ISSN 1427-8936

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smolki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 20
Tel. red. 453-64-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 170 egz.

Spis treści

<i>Piotr Polus</i> Kronika działalności bibliotek publicznych w województwie opolskim (styczeń-czerwiec 2001 r.)	5
<i>Irena Jurczyk</i> Jak możemy sobie pomóc	15
<i>Bożena Adamowicz</i> Inicjatywy bibliotek publicznych gminy Olszanka	17
<i>Elżbieta Skrzypczyńska</i> Wyprzedaż książek pochodzących z selekcji	21
<i>Alina Kubisa</i> Pomagamy naszym użytkownikom	26
<i>Teresa Hruby</i> Zostań czytelnikiem naszej biblioteki. Propozycja współpracy z osobami sprawnymi inaczej	30
<i>Tadeusz Chrobak</i> Halina Gąszczyńska (1903-2001)	35
<i>Antonina Solka</i> Zostawić swój ślad : Halina Gąszczyńska	37
<i>Anna Śliwińska</i> Bibliografia publikacji Haliny Gąszczyńskiej	45
<i>Regina Kapalka</i> Jan Szczyrba (1934-1997)	50
<i>Ewa Ledwoń</i> Klonowanie (zestawienie bibliograficzne)	56
<i>Mirostawa Wąsowicz</i> Prawa pacjenta (zestawienie bibliograficzne) Prawa zwierząt (zestawienie bibliograficzne)	57 58
<i>Aleksandra Paniewska</i> Warto poszukać w Internecie	60

ZMIANA PRZEPISÓW PRAWNYCH	61
Z ŻYCIA SBP	62
KONFERENCJE * SPOTKANIA	
Bibliografia regionalna (pierwsze spotkanie bibliotek publicznych opracowujących bibliografię powiatu)	64
Wizyta bibliotekarzy z Bańskiej Bystrzycy	65
NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM propozycje do księgozbioru podręcznego	66

Piotr Polus

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

**Kronika działalności bibliotek publicznych
w województwie opolskim
(styczeń-czerwiec 2001 r.)**

1. Podstawowe dane liczbowe

30 czerwca 2001 r. w województwie opolskim działało 339 bibliotek publicznych i ich filii. W okresie tym nie zlikwidowano żadnej biblioteki.

W pierwszym półroczu w bibliotekach publicznych w województwie opolskim zarejestrowano ogółem 138.778 czytelników, tj. o 3.984 mniej niż w pierwszym półroczu 2000 r. Czytelnicy wypożyczyli na zewnątrz 1.775.573 książki, czyli o 33.590 mniej niż w pierwszym półroczu 2000 r.

2. Biblioteka Powiatowa w Krapkowicach

Od stycznia 2001 r. Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Krapkowicach powierzono zadania biblioteki powiatowej. Kwota, jaką przyznano na realizację tego zadania wynosi 80.000 zł. Biblioteka w Krapkowicach jest drugą (po MiGBP w Grodkowie) biblioteką publiczną, która przejęła funkcję biblioteki powiatowej w naszym województwie.

3. Jubileusze pracowników bibliotek

– 45 lat pracy

Romana Mokrzycka, MBP w Opolu

– 40 lat pracy

Urszula Kołodziej, GBP w Dobrzenu Wielkim

– 35 lat pracy

Elżbieta Szefer, GBP w Dobrzenu Wielkim, Filia w Kup

Alicja Bujak, WBP w Opolu

Maria Melcer, WBP w Opolu

– 30 lat pracy

Joanna Czarkowska-Pasierbińska, WBP w Opolu

Grzegorz Branicki, WBP w Opolu

– 25 lat pracy

Lidia Radecka, GBP w Jemielnicy

Anna Woźny, WBP w Opolu

Teresa Łuczak, MiGBP w Paczkowie

Alina Bienias, GBP w Rudnikach

– 20 lat pracy

Czesława Kalińska, MiGBP w Krapkowicach

Anna Murlowska, MiGBP w Leśnicy

Barbara Weber, GBP w Lubszy, Filia w Kościerzycach

Teresa Melcer, WBP w Opolu

Stanisława Czuczkwicz, WBP w Opolu

Janina Serafin, GBP w Pakosławicach

Dorota Tokarska-Ogorzały, GBP w Pakosławicach

Teresa Kotyba, GBP w Prószkowie

Małgorzata Pieńkowska, MiGBP w Wolczynie

4. Emerytury

Na emeryturę przeszli następujący pracownicy:

Helena Nocoń – kier. GBP w Chrzastowicach

Czesława Kalińska – MiGBP w Krapkowicach

Janina Mateja – MiGBP w Praszce, Filia w Ganic

Anna Mazur – MiGBP w Namysłowie, Filia w Bukowej Śląskiej

5. Jubileusze bibliotek

55 lat – Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie;

50 lat – Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smolki w Opolu;

50 lat – Gminna Biblioteka Publiczna w Popielowie;

45 lat – Filia w Komornie (MiGBP w Wolczynie);

40 lat – Filia w Szymonkowie (MiGBP w Wolczynie).

6. Działalność popularyzatorska

styczeń

GBP w Chrzastowicach

- udział w IV Regionalnym Przeglądzie Jasełkowym w Ozimku;

GBP w Kamienniku

- impreza z okazji Dnia Babci;
- inscenizacja najbardziej popularnych bajek dla przedszkolaków;

MiGBP w Krapkowicach

- współudział w organizacji i przeprowadzeniu kwesty „Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy”;
- konkurs literacki dla dzieci „Miejsce, które kocham”;
- impreza dla czytelników „Beranie po naszymu”;

MiGBP w Namysłowie

- „Legendy o Warszawie” – pogadanka dla przedszkolaków w Przedszkolu Integracyjnym;

MiGBP w Nysie

- wystawa fotograficzna „Na przekór cywilizacji”;

MiGBP w Oleśnie

- wystawa „Książka dla dzicci – świat bez granic”;

MiGBP w Ozimku

- gminne eliminacje do 46. Ogólnopolskiego Konkursu Reymontowskiego;

GBP w Pakosławicach

- udział w XVI Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Kolędowych „Herody 2001”;

MiGBP w Ujeździe

- „Ferie zimowe w Bibliotece”.

luty

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- wystawa malarstwa Lecha Biernackiego;
- wystawa malarstwa i grafiki Roberta Morawca;

GBP w Komprachcicach

– „Ferie w Bibliotece”;

MiGBP w Krapkowicach

– „Zima w mieście – ferie z książką”;

GBP w Murowie

– konkurs na najpiękniejszą kartkę walentynkową;

MiGBP w Namysławie

– „Ferie w Bibliotece”;

MiGBP w Nysie

– wystawa „Jerzy Kozarzewski – 5 rocznica śmierci”;
– „Klucz zagubionych drzwi” – promocja tomiku poetyckiego «Koła Literackiego – „Nysa”»;

GBP w Pakosławicach

– impreza z cyklu „Poznajemy Kraje Świata – Austria”;

GBP w Pokoju

– wystawa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”;

MiGBP w Strzelcach Opolskich

– spotkanie autorskie z Krystyną Nowak-Wolną;

MiGBP w Ujeździe

– współorganizacja koncertu charytatywnego na rzecz Michała, chorego na porażenie mózgowe;

GBP w Walcach

– „Maria Kownacka – autorka książek dla dzieci” – cykl imprez popularyzujących twórczość pisarki (wystawa, prelekcja, konkurs);

marzec

MiGBP w Gogolinie

– spotkanie autorskie z Hatifem Janobi;

GBP w Kamienniku

– gminny konkurs kroszonkarski i ozdób wielkanocnych;

– inscenizacja bajki „O królowie czarodziejce”;

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- podsumowanie VII edycji konkursu literackiego „Krajobrazy słowa”;
- „W zarysie” wystawa rysunku i malarstwa Izoldy Giner;
- „Kobieta” – wystawa fotograficzna Filipa Kucharczyka;
- spotkanie autorskie z Martą Fox;

MiGBP w Krapkowicach

- wystawa „Cały świat w jednej sali”;

GBP w Lubrzy

- spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem;

MiGBP w Namysłowie

- odczyt J. Piszczyńskiej i S. Rzewuskiego „Rok 1945 na Ziemi Namysłowskiej w relacjach Polaków i Niemców”;

MiGBP w Nysie

- spotkanie z laureatami nyskiego „Trytona”;

MiGBP w Oleśnie

- „Zamek w Mosznej” – wystawa fotografii Jerzego Stemplewskiego;
- „Niemka jedzie do Polski – Tina Stroheler” – spotkanie autorskie;

WBP w Opolu

- „Biesiada Poetów” z okazji przypadającego 19 marca „Światowego Dnia Poezji”;

GBP w Radłowie

- spotkanie z cyklu „Historia lokalna” pn. „Gdzie są chłopcy z tamtych lat” – wspomnienia z lat wojny mieszkańców gminy;

GBP w Walcach

- „Giną lasy, płyną martwe rzeki” – cykl imprez okolicznościowych;

kwiecień

MiGBP w Baborowie

- współorganizacja XIII Biegu Baborowa im. Edwarda Górczyńskiego;

GBP w Bierawie

- II edycja konkursu poetyckiego pn. „Leśne klimaty”;

GBP w Chrzastowicach

- konkurs kroszonkarski;

MiGBP w Głucholazach

- wieczór poetycki, promocja tomiku wierszy Agnieszki Harasymowicz;

MiGBP w Grodkowie

- wystawa „Grodków w malarstwie Jana Ostrowskiego”;

GBP w Izbicku

- spotkanie autorskie z Anną Myszyńską;

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- „Nad poduszką” wystawa kolekcji dyplomowej Anety Małkiewicz;
- „Popołudnie dla maturzysty” – cykl wykładów;

MiGBP w Kluczborku

- konkurs „Dzieje Kluczborka i Ziemi Kluczborskiej”;

GBP w Komprachcicach

- wystawa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”;

GBP w Lubszy

- gminny konkurs „Wielkanoc w tradycji” – II Gminny Festiwal Piosenki dla Dzieci;

GBP w Łubnianach

- gminny konkurs „Marzanna 2001”;

GBP w Murowie

- wystawa „23 kwietnia – Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich”;

MiGBP w Namysłowie

- „Książka moim przyjacielem” – impreza z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich

MiGBP w Nysie

- wystawa malarstwa Haliny Smolińskiej „Inspiracje z upływu czasu”;

- „Słoniątko” – inscenizacja bajki w wykonaniu teatrzyku kukielkowego, działającego przy Oddziale dla Dzieci;

MiGBP w Oleśnie

- spotkanie autorskie z Martą Fox;
- druga edycja „Informatora o zbiorach MiGBP w Oleśnie”;

WBP w Opolu

- „Dni Kultury Austriackiej”, w trakcie których przeprowadzono wiele imprez, m.in. wystawy, spotkania autorskie, koncerty, konkurs;

GBP w Popielowie

- konkurs plastyczny „Exlibris GBP w Popielowie”;

MiGBP w Strzelcach Opolskich

- spotkanie autorskie z Anną Myszyńską;

MiGBP w Zdziechowicach

- „Pisarze dzieciom” – wystawa z okazji Międzynarodowego Dnia Książki Dziecięcej;

maj

GBP w Chrzastowicach

- „Historia książki i druku” – wystawa;

MiGBP w Głuchołazach

- prelekcja prof. Ireny Jokiel „Fredro mało znany”;

MiGBP w Gorzowie Śląskim

- współorganizacja II Festynu „Żyj zdrowo i bez uzależnień”;

MiGBP w Grodkowie

- V edycja konkursu wiedzy o Grodkowie dla gimnazjalistów;
- wystawa „Śląsk Opolski – zabytki i przyroda”;

GBP w Izbicku

- konkursy dla dzieci: recytatorski pn. „Recytuję fragmenty książki”;
- plastyczny: „Najciekawsze ilustracje do książek Czesława Janczarskiego”;

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- spotkania autorskie z Joanną Kulmową, Dorotą Terakowską, Elżbietą Dziewońską;

GBP w Komprachcicach

- spotkanie autorskie z Dorotą Terakowską;

MiGBP w Korfantowie

- spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem;

MiGBP w Krapkowicach

- „Europa w plakacie” – konkurs plastyczny dla młodzieży;
- spotkanie autorskie z Dorotą Terakowską;

MiGBP w Lewinie Brzeskim

- wystawa „Za nasz spokojny dom” – poświęcona rocznicy zakończenia II wojny światowej;

GBP w Murowie

- wystawa „Dzień bez papierosa”;

MiGBP w Namysłowie

- „Namysłowskie spotkania z poezją”;
- „Dzień bibliotekarza”;
- konkurs historyczny „Dzieje Namysłowa”;

MiGBP w Nysie

- wystawa masek, prace uczniów nyskich gimnazjów;
- montaż poetycki poświęcony J. von Eichendorffowi;

MBP w Opolu

- wernisaż wystawy „Magiczny świat bajek i baśni”, połączony z prelekcją prof. Doroty Simonides;

WBP w Opolu

- uroczystości z okazji Jubileuszu 50-lecia WBP w Opolu;

GBP w Pakoślawicach

- odczyt ks. prof. K.Doli „Sługa Boży Prymas Stefan Wyszyński”;

GBP w Pokoju

- współorganizacja dorocznych „Dni Pokoju”;

GBP w Reńskiej Wsi

- gminny konkurs czytelniczy „Z lekturą na Ty”;

MiGBP w Strzelcach Opolskich

- spotkania autorskie z Joanną Kulmową, Krzysztofem Petkiem, Janem Goczolem;

GBP w Walcach

- „Nie błądzi, kto pyta, nie traci kto czyta” – konkurs czytelniczy dla dzieci;

MiGBP w Zdzięzowicach

- spotkanie autorskie z Joanną Kulmową;

czerwiec

GBP w Bierawie

- wystawa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”;

GBP w Cisku

- wystawa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”;

MiGBP w Głuchołazach

- wieczór poetycki i promocja tomiku Anny Żurawskiej;

MiGBP w Gorzowie Śląskim

- współorganizacja obchodów 760. rocznicy powstania Gorzowa Śląskiego;
- konkurs dla dzieci „Najpiękniejsze miejsce w mojej gminie”;
- konkurs plastyczny „Gorzów Śląski – moje miasto”;
- wystawa sprzętu domowego i wyrobów rzemieślniczych;

MiGBP w Kędzierzynie-Koźlu

- podsumowanie VI edycji konkursu literackiego „Małe Krajobrazy Słowa”;
- wystawa malarstwa Agnieszki Kulpy-Orzel i grafiki Edmunda Szlapyki;
- promocja książki Piotra Kowalskiego „Chleb nasz powszedni”;
- spotkania autorskie z Karoliną Kusek i Wandą Chotomską;
- promocja książki Stanisława Srokowskiego „Skandalista Wojaczek”;

MiGBP w Kluczborku

- spotkanie autorskie z ks. Andrzejem Hanichem;

MiGBP w Krapkowicach

- spotkanie autorskie z Tadeuszem Soroczyńskim;

MiGBP w Namysłowie

- festyn z okazji Dnia Dziecka;
- pasowanie na czytelnika podopiecznych Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej;
- szkolenie dla bibliotekarzy z województwa opolskiego poświęcone dzieciom specjalnej troski;

MiGBP w Nysie

- spotkanie autorskie z Wandą Chotomską;

GBP w Olszance

- spotkanie autorskie z Wandą Chotomską;

MiGBP w Ozimku

- podsumowanie konkursu literackiego „Ozimek – moje miejsce na Ziemi”;

MiGBP w Paczkowie

- konkurs „Żywe obrazy – kompozycje roślinne” oraz wystawa pokonkursowa;

MiGBP w Prudniku

- współorganizacja Dni Prudnika;

MiGBP w Strzelcach Opolskich

- spotkanie autorskie z Wandą Chotomską.

Irena Jurczyk

Biblioteka Społeczna w Dobiercicach

Jak możemy sobie pomóc

W czasach trudnych, gdy zapomina się o nas, mieszkańcach wsi – musimy przejąć inicjatywę. To od nas zależy, czy nasze dzieci będą chciały poznawać, uczyć się. To od nas zależy, czy odpoczywać będziemy tak, jak lubimy. Mimo postępu – Internetu, wideo, telewizji, wciąż wśród nas są ludzie, którzy najlepiej wypoczywają z książką.

Chociaż byłoby ich niewielu, powinniśmy o nich pamiętać. To sposób na wolny czas, na odpoczynek.

Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Dobiercicach podjęło inicjatywę, na wzór wcześniej założonej Biblioteki w Biadaczu, zorganizowania Społecznej Biblioteki Wiejskiej.

Przy podejmowaniu decyzji kierowano się potrzebami uczącej się młodzieży, ale i dorosłych mieszkańców, tych „wychowanych” na książkach.

Społeczna Biblioteka prowadzona jest przez członkinie Stowarzyszenia. Księgozbiór pochodzi głównie od mieszkańców, ludzi, którym bliska jest potrzeba czytania. Książki przekazywane są bezpłatnie. W przypadku zastrzeżenia przez darczyńcę, w rejestrze uwzględnia się skąd pochodzi książka, w pozostałych przypadkach pozycje pozostają własnością sołectwa.

Mieszkańcy, którzy nie zdecydowali się odstąpić książek bibliotece, umożliwiają korzystanie z nich poprzez bibliotekę, z zastrzeżeniem, że książka wraca do zbioru prywatnego.

Do dnia 30.09.2001 r. w bibliotece zgromadzono 740 tytułów. Wciąż powiększany jest księgozbiór. Wykorzystywane są wszelkie możliwości zdobycia książek. Możliwości są ograniczone, bowiem Stowarzyszenie nie dysponuje pieniędzmi na zakupy.

Kim są czytelnicy?

To mieszkańcy wsi, a przede wszystkim dzieci i młodzież, której potrzebne są słowniki, lektury oraz literatura wspomagająca nauczanie.

Na wsi największym problemem, przy panującej biedzie, jest jednak zakup podręczników, zarówno do szkół podstawowych, jak i szkół średnich, gimnazjów. Stowarzyszenie postawiło sobie za cel zgromadzenie chociaż po jednym egzemplarzu podręczników, by uczniowie, których rodziców nie stać na zakup, mogli skorzystać z podręcznika w bibliotece.

Wieś, to środowisko zapomniane, które w największym stopniu odczuwa niedogodności zmian.

A wieś, to ludzie, którym też należy się chwila odpoczynku, to dzieci, które chcą się uczyć. Niestety, zabiera się im ostatnio wszystko: przedszkola, szkoły, świetlice, biblioteki, na koniec likwiduje się połączenia PKS, PKP.

Jedyne co pozostaje – to bar z piwem.

W gminie Buczyna działa tylko jedna biblioteka publiczna, ponieważ w latach 1990-2000 zlikwidowanych zostało pięć filii bibliotecznych. [red.]

Inicjatywy bibliotek publicznych gminy Olszanka

Mizéria finansowa kultury bardzo niekorzystnie odbija się na kondycji bibliotek, a szczególnie tych małych, działających w środowisku wiejskim.

Na pytanie – na co brakuje pieniędzy? – pracownicy bibliotek publicznych odpowiedzieliby zgodnym głosem: – na wszystko! Jeśli na zakup nowych wydawnictw są mniejsze lub większe fundusze (zawsze niewystarczające), to na promocję biblioteki i jej działań takich środków generalnie brakuje.

A dzisiaj, samo posiadanie zbiorów bibliotecznych nie gwarantuje bibliotece powodzenia w pracy, tym bardziej, że słowo drukowane ma wiele konkurentów w postaci nowoczesnych środków przekazu.

Wydawać by się mogło, iż o istnieniu biblioteki lokalne środowisko wie i nie trzeba o tym informować. Może i nie. Trzeba natomiast mówić o tym, co biblioteka, oprócz wypożyczania książek, może jeszcze dla środowiska zrobić. Trzeba przekonywać, iż biblioteka może stać się miejscem pożytecznego i przyjemnego spędzania czasu.

Biblioteki publiczne gminy Olszanka, tak jak większość bibliotek wiejskich, mają znikome środki finansowe na organizację działań w zakresie upowszechniania czytelnictwa. Mają jednak ambicję, aby zaistnieć w środowisku nie tylko poprzez wypożyczenie.

Jeszcze kilka lat temu nie było funduszy na organizację nawet jednego spotkania z pisarzem. Uporczywe przekonywanie o wartościach poznawczo-wychowawczych tej formy pracy sprawiło, iż najpierw znalazły się pieniądze na jedno spotkanie, w następnym roku można było zorganizować już dwa spotkania, a obecnie w każdej bibliotece publicznej gminy (a jest ich pięć) organizowane jest jedno spotkanie autorskie w roku.

Jesienią 1999 r. minęło 50 lat działalności biblioteki w Olszance i Przy-

lesiu. W sferze planów pozostały jubileuszowe uroczystości. Biblioteka nie posiadała i nie zdołała, mimo starań, uzyskać środków finansowych na organizację nawet skromnego spotkania z czytelnikami. Aby jednak, jubileusz nie minął bez echa, biblioteki ogłosiły konkurs pod nazwą „Wspomnienia czytelników”. Celem konkursu było wzbogacenie kroniki bibliotecznej o osobiste relacje i oceny działalności bibliotecznej. Najwyżej oceniono prace: Ireny Konefał (czytelniczka o najdłuższym stażu w bibliotece w Olszance), Małgorzaty Kopij i Janusza Zalewskiego (oboje z Pogorzeli). Spisane wspomnienia stanowią ważne uzupełnienie kroniki i przyczynę do historii bibliotek publicznych w gminie Olszanka.

Na początku 2000 r. ogłoszony został gminny konkurs pn. „Czytająca rodzina”. Cel konkursu – to mobilizacja dorosłych do czytania, kształcenie rodzinnej tradycji czytania i obcowania z książką. W konkursie mogły wziąć udział rodziny, w których czytają co najmniej cztery osoby, w tym jedna dorosła. Takie warunki spełniło dziesięć rodzin. Podsumowanie konkursu i wręczenie nagród miało miejsce 3 czerwca 2000 r. w Domu Ludowym w Pogorzeli. A oto nagrodzeni:

a) rodziny 4 osobowe:

- Maria Gackowska z Dorotą, Anią i Piotrem z Czeskiej Wsi;
- Kazimiera Chmal z Iwoną, Maciejem i Wojciechem z Janowa;
- Anna Jurkiewicz z Kasią, Franciszkiem i Stanisławem z Krzyżowic;
- Dorota Dubina z Dariuszem, Adrianem i Michałem z Michałowa;
- Dorota Kiecak z Aleksandrą, Szymonem i Miłoszem z Michałowa;
- Ania Kaśków z Józefem, Martą i Mateuszem z Olszanki;

b) rodziny 5 osobowe:

- Halina Grzelczyk z Justyną, Joanną, Danielem i Tomaszem z Krzyżowic;
- Danuta Sidorowicz z Agnieszką, Justyną, Dominiką i Kamilem z Przylesia;
- Anna Sikacka z Magdą, Danielem, Robertem i Helenką z Olszanki;

c) rodzina 7 osobowa:

- Bożena Noga z Renatą, Anią, Dawidem, Damianem oraz Markiem i Marcinem Bergiel.

Po wręczeniu nagród odbyło się wspólne biesiadowanie przy tradycyjnej kawie, herbacie i ciastku.

Kolejna gminna inicjatywa bibliotek publicznych to ogłoszenie, w maju 2000 r., konkursu pn. „Moja wieś w 2000 roku”. Celem konkursu było uchwycenie i udokumentowanie zmian i wydarzeń, jakie miały miejsce w 2000 r. w poszczególnych wsiach gminy Olszanka. Dokumentacje w postaci zdjęć lub rysunków należało złożyć w bibliotekach publicznych gminy do końca września.

W październiku, na uroczystym podsumowaniu konkursu wręczono nagrody:

- Weronice Oleksy z Krzyżowic i Monice Adamowicz z Pogorzeli (I miejsce ex aequo);
- Kamilli Pacak z Krzyżowic (II miejsce);
- Annie Nowackiej i Joannie Piróg z Czeskiej Wsi (III miejsce ex aequo);

Wyróżnienia otrzymali:

- Kasia Majchrzyk z Pogorzeli;
- Małgosia Dudzińska;
- Ania Eliaz;
- Magdalena Mączyńska;
- Krystian Łęczyński (wszyscy w Przylesia).

Nagrodę specjalną, za humorystyczne opisy ilustracji otrzymała Monika Przybyła z Pogorzeli.

Dokumentacja współczesności poprzez fotografię i rysunek jest wzbogaceniem historii poszczególnych sołectw w gminie, a dla przyszłych pokoleń będzie świadectwem minionych dni.

W 2001 r., okazją do codziennych spotkań w bibliotece były ferie zimowe. Prawie bezśnieżna zima sprawiła, iż dzieci niewiele korzystały z zimowych zabaw na powietrzu. Chętnie więc przychodziły do bibliotek, gdzie mogły rysować, czytać bajki lub grać w różne gry towarzyskie. Niektóre koleżanki postanowiły uatrakcyjnić wolny czas dzieci wijkich organizując zabawę-dyskotekę z różnymi konkursami i grami towarzyskimi. Każde dziecko uczestniczące w takiej zabawie wzięło udział przynajmniej w jednym konkursie. Dzieci z Czeskiej Wsi bawiły się przy muzyce mechanicznej, a w Michałowie do tańca przygrywał zespół muzyczny.

Na zakończenie ferii zimowych biblioteki gminy zorganizowały 6 lutego br. wyjazd dzieci do Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu, na spektakl muzyczny pt. „Czas Czarodziej”. Na małej scenie teatru dzieci

bawiły się wspólnie z aktorami, a po zakończeniu przedstawienia zbierały autografy i robiły pamiątkowe zdjęcia z bohaterami spektaklu.

Dużą frajdą dla czterdzieściorga dzieci był także pobyt w Mc Donald's i lodziarni.

Współorganizatorem ferii zimowych w bibliotekach publicznych gminy Olszanka był Gminny Ośrodek Kultury, a także Rada Sołecka w Michałowic.

Biblioteki publiczne gminy działają w strukturze połączonej z ośrodkiem kultury. Różnic taki mariaż oceniany jest przez bibliotekarzy. W naszym przypadku, każda biblioteczna inicjatywa skierowana do mieszkańców jest przychylnie traktowana przez dyrektora ośrodka. Gdybyż tylko było trochę więcej pieniędzy!

Wyprzedaż książek pochodzących z selekcji

O sprawności i przydatności biblioteki decyduje nie tylko właściwie prowadzone gromadzenie zbiorów, lecz również systematycznie przeprowadzana selekcja księgozbiorów, czyli usuwanie z nich książek nieprzydatnych.

Nawet najlepiej zaopatrzona biblioteka bez selekcji zbiorów stanie się po jakimś czasie magazynem książek, a nie żywą placówką realizującą zapotrzebowania czytelników.

W wielu placówkach liczba książek nieprzydatnych, kwalifikujących się do usunięcia, jest znaczna. Określenie „nieprzydatne” obejmuje książki przeznaczone do wycofania z uwagi na:

- stopień uszkodzenia (zniszczone);
- nadmierną w stosunku do potrzeb liczbę egzemplarzy poszczególnych tytułów (wieloegzemplarzowe);
- nieaktualną treść (zdezaktualizowane);
- brak zainteresowania czytelniczego w obsługiwanym środowisku lub nie odpowiadające zakresowi gromadzenia zbiorów (niepoczytne);
- brak tomu, części, itp. w wydawnictwach wielotomowych (zdekompletowane).

Czy wszystkie wycofane z księgozbioru biblioteki książki powinny trafić na makulaturę? Otóż nie! Los ten powinien spotkać jedynie książki uszkodzone, brudne, nie nadające się do dalszego użytkowania oraz te, których treść nie jest zgodna z aktualnym stanem wiedzy. Takie książki podlegają wycofaniu z inwentarza bibliotecznego od zaraz. Pozostałe wyselekcjonowane książki (zbędne w danej bibliotece, ale wartościowe) biblioteka powinna zaproponować w formie nieodpłatnego przekazania innym bibliotekom, czy instytucjom. W przypadku braku zainteresowania złożoną ofertą, książki te można przeznaczyć do sprzedaży.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim, od 1987 roku prowadzi cykliczne wyprzedaże książek wyselekcjonowanych. Wyprzedaże książek pochodzących z selekcji prowadzone są również w naszych filiach bibliotecznych. Jest to jeden ze sposobów pozyskiwania środków finansowych, nawet jeśli są one skromne.

Podejmując decyzję o organizacji wyprzedaży książek pochodzących z selekcji wskazane jest, aby organizatorowi biblioteki przedłożyć informację o zasadach organizacji takiej wyprzedaży w celu ich akceptacji (wzór nr 1).

Po dokonaniu selekcji zbiorów, powołana przez dyrektora biblioteki komisja wybiera książki przeznaczone do wyprzedaży, pozostałe, ze względu na zniszczenie i zdezaktualizowaną treść, po spisaniu są przekazywane na makulaturę.

Komisja sporządza „Wykaz książek przeznaczonych do sprzedaży” oraz ustala cenę książek. Proponuje stosować ceny symboliczne, tj.:

- wszystkie książki wyceniamy np. po 1,00 zł za egzemplarz;
- lub książki dzielimy na grupy: literatura piękna dla dzieci, literatura piękna dla dorosłych, literatura popularnonaukowa i wyceniamy wszystkie książki w grupie w jednej cenie, np. literatura piękna dla dzieci – 50 gr, literatura piękna dla dorosłych – 1 zł, lit popularnonaukowa – 1,50 zł.

Kolejnym etapem jest przygotowanie wybranych książek do sprzedaży. W tym celu:

- kasujemy w książkach pieczętki biblioteki;
- podklejamy naderwane grzbiety;
- na odwrociu karty tytułowej pieczętujemy każdą książkę pieczętką o treści:

nazwa biblioteki
do sprzedaży rynkowej

Przygotowane w ten sposób książki możemy wyłożyć do sprzedaży na specjalnie przygotowanych regałach, stolikach, czy w pudłach. Wskazane jest tematyczne ułożenie książek: literatura piękna dla dzieci, literatura piękna dla dorosłych, literatura popularnonaukowa. Poszczególne półki, regały, stoliki czy pudła należy zaopatrzyć w napisy informujące o zawartości treściowej książek i o cenie sprzedaży. Należy również sporządzić i podać do publicznej wiadomości informację o planowanej

wyprzedaży, np.:

Biblioteka Publiczna w zaprasza
wszystkich zainteresowanych tanią książką na
WYPRZEDAŻ KSIĄŻEK
miejsce: Czytelnia biblioteki
czas trwania: 1-21.10.2001 r.
godz. 12.00 – 18.00 codziennie oprócz sobót
ATRAKCYJNE CENY NA KAŻDĄ KIESZEŃ

Po zakończeniu wyprzedaży może okazać się, iż:

– sprzedaliśmy wszystkie książki; w takim przypadku sporządzony wcześniej wykaz książek przeznaczonych do sprzedaży może być protokołem ubytku, na podstawie którego dokonamy wykreślenia ujętych w nich książek z inwentarza bibliotecznego. „Wykaz” wpisujemy do rejestru ubytków pod bieżący numer, a liczbę książek w nim ujętych – w rubryce nr 9 „inny”.

– sprzedaliśmy tylko część książek; w takim przypadku sporządzamy dwa protokoły ubytków: jeden – dla książek sprzedanych, drugi – dla pozostałych. Obydwa wpisujemy do rejestru ubytków pod bieżącymi numerami, a liczbę książek w nich ujętych w odpowiednich rubrykach (w pierwszym przypadku – w rubryce 9, w drugim – w rubryce nr 7).

Do książek sprzedanych sporządzamy „Protokół komisji ze sprzedaży książek pochodzących z selekcji zbiorów” (wzór nr 2). „Protokół komisji...” i „Wykaz (protokół) książek sprzedanych” stanowią dokumentację dokonanej sprzedaży. Są także podstawą do wykreślenia ujętych w nich książek z inwentarza bibliotecznego. Oryginały obu dokumentów zszyte razem oddajemy do właściwej księgowości w celu zmniejszenia wartości zbiorów o kwotę wykazaną na protokołach.

Uzyskane ze sprzedaży wpływy wpłacamy do kasy (na konto biblioteki); środki te możemy przeznaczyć np. na zakup nowych książek.

W 2000 r. wprowadziliśmy w naszej bibliotece nową formę sprzedaży książek. Ponieważ często otrzymujemy w darze od czytelników książki, które są już zbędne w naszych placówkach dokonujemy również ich wyprzedaży (po cenie symbolicznej).

Wyprzedaż zbiorów może dotyczyć nie tylko książek, ale także zbiorów specjalnych, np. płyt, taśm magnetofonowych, itp.

WZÓR Nr 1

.....
(pieczęć biblioteki)

.....
(miejsowość, data)

Informacja o zasadach zorganizowania
wypzedaży książek pochodzących z selekcji
zbiorów
(nazwa biblioteki)

W okresie komisja powołana przez dyrektora biblioteki w składzie:

1.
2.
3.

dokonała selekcji księgozbioru. Wśród wycofanych książek egz. to pozycje wieloegzemplarzowe, dekomplety, nie znajdujące zainteresowania czytelniczego w środowisku oraz nieprzydatne innym bibliotekom, których jednak, ze względu na ich wartość, nie należy przeznaczac na makulaturę.

W związku z powyższym, po akceptacji dyrektora biblioteki, komisja dokonała spisu tych książek z przeznaczeniem do sprzedaży. Komisja wyyceniła książki po symbolicznej cenie, np. 1,00 zł za egz.

Książki te zostaną opieczetowane pieczątką o treści:

.....
(nazwa biblioteki)

do sprzedaży rynkowej
i skierowane do sprzedaży prowadzonej w

(miejsce)

w okresie

(termin)

Po zakończeniu wypzedaży spis sprzedanych książek wraz z uzyskaną kwotą zostanie przekazany do księgowości (pieniądze wpłacone do kasy), kopia zostanie w dokumentacji biblioteki.

.....
(podpis dyrektora)

Organizator biblioteki:

Wyrażam zgodę na organizację
wypzedaży książek na zasadach
określonych w piśmie.

.....

podpis

WZÓR Nr 2

.....
(pieczęć biblioteki)

.....
(miejscowość, data)

Protokół komisji
ze sprzedaży książek pochodzących z selekcji zbiorów

.....
(nazwa biblioteki)

Komisja w składzie:

1.
2.
3.

stwierdza, że w okresie

(termin)

dokonano w (nazwa biblioteki) wyprzedzący egz. książek usuniętych w czasie selekcji księgozbioru (dekomplety, wieloegzemplarzowe, niepo-
czytne). Książki zostały wycenione przez komisję po symbolicznej cenie tj.
zł za egz. Uzyskaną ze sprzedaży kwotę: zł, słownie
wplacono do kasy biblioteki (na konto).

Komisja w/w w składzie stawia wniosek o wyłączenie ze zbiorów biblioteki i skreślenia z inwentarza sprzedanych książek (protokół w zał.).

Podpis komisji:

1.
2.
3.

Decyzja dyrektora:

Przychyłam się do wniosku komisji. Sprzedane książki (wg protokołu) zdjąć ze stanu majątkowego, wykreślić z inwentarza, a protokół (wykaz) zarejestrować w księdze ubytków.

.....
podpis dyrektora (kier.) biblioteki

Pomagamy naszym użytkownikom

Reforma szkolna to czas wielkich przemian dla nauczycieli i pracowników oświaty. Przed nauczycielami postawiono wiele wymagań i oczekiwań, którym niesposób sprostać bez odpowiedniej fachowej literatury.

Charakter przemian jest taki, że wymaga ustawicznego kształcenia i doskonalenia, a tym samym korzystania z wielu książek. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka pragnie pomóc nauczycielom w ich pracy i doskonaleniu zawodowym poprzez szczególnie staranne opracowanie wydawnictw pedagogicznych i dotyczących reformy oświaty. Wielu nauczycieli i innych użytkowników trafia do bibliotek w poszukiwaniu książek zawierających określone treści, są więc oni zmuszeni do wyszukiwania rzeczowego. Użytkownicy często czują się zakłopotani tym, że nie znają danych autora i tytułu książki. Niektórzy nie są pewni czy jest możliwe dotarcie do odpowiedniej książki, wyrażając jedynie zapotrzebowanie dotyczące jej zawartości. W Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej jesteśmy do tego przygotowani. Wystarczy podać temat, którego dotyczy ma książka i można szybko na kilka sposobów dotrzeć do odpowiedniej lektury.

Jak w każdej bibliotece do wyszukiwania wydawnictw służą języki informacyjno-wyszukiwawcze (jiw). Do opracowania rzeczowego PBW stosuje dwa jiw:

1. Uniwersalną Klasyfikację Dziesiątą (UKD)
2. Słownik Słów Kluczowych (SSK)

oraz dodatkowo w przypadku wydawnictw pedagogicznych:

3. Słownik Haseł Przedmiotowych (HP)

UKD to język sztuczny, oparty na określonym systemie podziału piśmiennictwa.

Elementarnymi jednostkami leksykalnymi w słownictwie tego języka

są symbole wyrażane za pomocą cyfr. Symbole UKD oraz ich odpowiedniki słowne, zestawione w tablicach tworzą słownik języka UKD. Według UKD zbudowany jest Katalog Rzeczowy znajdujący się w sali katalogów PBW, tablice UKD znajdują się również w naszej elektronicznej bazie danych. Wszystkie wydawnictwa pedagogiczne w jiw UKD oznaczane są liczbą 37. W miarę potrzeby ten symbol jest rozbudowywany, co ilustrują poniższe przykłady:

37.014.3 Reforma szkolnictwa

371.14/. 14 Szkolenie i doszkąłcanie nauczycieli

371.214 Programy nauczania.Plany szkolne. Syllabusy

371.27 Egzamin gimnazjalny

371.279.6 Matury. Egzaminy wstępne

W sali katalogów znajduje się również Katalog Przedmiotowy, w którym podstawę formowania haseł i opisów przedmiotowych stanowi język haseł przedmiotowych (jhp). Słownictwo jhp jest słownictwem quasi-naturalnym, ponieważ składają się na nie określone wyrazy lub wyrażenia funkcjonujące w języku naturalnym. Na słownictwo jhp składają się tematy i określniki, które są wprowadzane do słownika w liczbie oraz zakresie dostosowanym do potrzeb odbiorców. Jedno wydawnictwo może posiadać kilka opisów przedmiotowych. Oto przykłady opisów przedmiotowych wydawnictw pedagogicznych.

- Awans zawodowy nauczyciela
- Bibliotekarstwo - pedagogika
- Bibliotekarstwo dla chorych i niepełnosprawnych
- Pedagogika - nauczanie - zagadnienia
- Pedagogika biblioteczna
- Plan rozwoju zawodowego
- Programy nauczania - zagadnienia
- Standard edukacyjny
- Ścieżka międzyprzedmiotowa

Oprócz klasyfikacji UKD oraz opisu przedmiotowego wszystkie wydawnictwa otrzymują słowa kluczowe. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódz-

ka opracowała własny SSK w oparciu o „Europejski tezaurus edukacyjny: wersja polska” wydany przez Instytut Badań Edukacyjnych, „Słownik słów kluczowych z historii Polski” wydany przez PAN oraz inne słowniki wydane przez Bibliotekę Narodową. W dobie reformy oświatowej zapanował w publikacjach wyjątkowy zamęt nomenklaturowy. Staramy się uniknąć chaosu i niejednoznaczności dobierając słowa kluczowe dotyczące reformy oświaty zgodnie z terminologią używaną w zeszytach serii „Biblioteka Reformy” wydawanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, wykorzystujemy również informacje uzyskiwane przez naszych pracowników na szkoleniach w MEN. W naszym Słowniku znajduje się kilka tysięcy słów kluczowych. Poniżej przedstawiam przykłady słów opisujących wydawnictwa pedagogiczne:

Autor: Wojciechowski, Jacek

Tytuł: Bibliotekarstwo : kontynuacje i zmiany

Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, cop.1999

Słowa kluczowe : Biblioteka, Biblioteka lokalna, Bibliotekarstwo, Bibliotekoznawstwo, Bibliotekarz, Informacja, Książka, Księgozbiór, Komunikacja werbalna. Literatura, Marketing, Organizacja, Piśmiennictwo, Promocja, Publikacja, Udostępnianie, Użytkownik, Zarządzanie, Zbiory biblioteczne.

Słowa kluczowe są przejmowane z tytułu, tekstu lub spisu treści publikacji. Powinny one wskazywać w sposób syntetyczny, jak najbardziej trafny i obiektywny, na istotne elementy charakteryzowanej treści. Ilość słów kluczowych przypadających na jedno wydawnictwo waha się od kilku do kilkunastu (w wyjątkowych wypadkach nawet więcej). Słownik Słów Kluczowych znajduje się w naszej elektronicznej bazie danych tak więc wyszukiwanie za pomocą słów kluczowych można prowadzić jedynie komputerowo. Służą do tego komputery w Wypożyczalni i Informacji. Użytkownicy bardzo sobie chwalać ten sposób wyszukiwania ze względu na szybkość i trafność pozyskiwanych wydawnictw.

Oto przykład wydawnictwa pedagogicznego opracowanego w PBW(gwiazdka * oznaczyłam wszystkie elementy, po których można wyszukać tę książkę w elektronicznej bazie danych).

Wydawnictwo: * Edukacja regionalna : dziedzictwo kulturowe w zreformowanej szkole : praca zbiorowa / red. Stefan *Bednarek ; Ministerstwo Edukacji Narodowej *Wrocław : „Silesia”, 1999

Bibliogr.

UKD:

* 316.3 34.5 Socjologia społeczności regionalnych

*372.839 Nauczanie regionalizmu

*373.3 Szkolnictwo podstawowe

*373.5 Szkolnictwo średnie

*39(07) Etnografia (podręczniki)

Słowa kluczowe :

*Dziedzictwo kulturowe, *Edukacja europejska, *Edukacja regionalna, *Edukacja środowiskowa, *Etnografia, *Folklor, *Gimnazjum, *Integracja kulturowa, *Konspekt lekcji, *Kultura lokalna, *Liceum ogólnokształcące, *Metodyka nauczania regionalnego, * Nauczanie, *Obyczaj, *Program nauczania, *Reforma oświaty, *Regionalizm, *Socjologia, *Szkoła, *Szkoła podstawowa, *Szkoła średnia, *Ścieżka międzyprzedmiotowa, * Wychowanie, * Tradycja, *Zwyczaj

Opisy przedmiotowe:

1. Nauczanie regionalne
2. Środowisko człowieka - nauczanie
3. Ścieżka międzyprzedmiotowa

Jeśli przy półkach w Waszych bibliotekach, Koleżanki i Koledzy, znajdują się czytelnicy poszukujący literatury dotyczącej pedagogiki, oświaty, nauczania, wychowania, reformy oświatowej, awansu zawodowego, ścieżki międzyprzedmiotowej itp., możecie poinformować ich, że stosowną pomoc uzyskają w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu.

**Zostań czytelnikiem naszej biblioteki.
Propozycja współpracy z osobami sprawnymi inaczej**

Biblioteka publiczna jest instytucją, która służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych lokalnej społeczności, na bazie gromadzonych zasobów bibliotecznych. Wśród tej społeczności są także osoby (dorośli i dzieci) z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Biblioteka Publiczna w Namysłowie, a szczególnie Oddział Dziecięcy tej biblioteki ma kilkunastoletnie doświadczenie w działalności na rzecz dzieci specjalnej troski. Pierwsze kontakty nawiązywaliśmy z Przedszkolem Integracyjnym w Namysłowie. Dzieci z tego przedszkola uczestniczą w cyklicznych spotkaniach pt. „Opowiem ci bajkę”, spotkaniach autorskich (np. z Karoliną Kusek, Wandą Chotomską), w teatrzykach kukielkowych, festynach z okazji Dnia Dziecka, balach integracyjnych, lekcjach bibliotecznych, konkursach (np. „Jan Brzechwa dzieciom”).

Po bardzo pozytywnych doświadczeniach w działalności na rzecz dzieci specjalnej troski postanowiliśmy zaproponować taką formę współpracy podopiecznym Środowiskowego Domu Samopomocy w Namysłowie. W placówce tej przebywają osoby młode i starsze o różnym

stopniu niesprawności i upośledzenia. Kilkoro dorosłych z niewielkim upośledzeniem fizycznym jest czytelnikami naszej biblioteki. Aby było ich więcej, zachęciliśmy grupę podopiecznych do wzięcia udziału w „Pasowaniu na czytelnika”.

Przygotowanie programu dla takiej grupy okazało się przedsięwzięciem dość trudnym ze względu na różne rodzaje niepełnosprawności oraz dość duży niekiedy stopień upośledzenia. Brałyśmy także pod uwagę stan psychiczny i emocjonalny tych osób oraz możliwości kontaktu z otoczeniem.

Miałyśmy pełną świadomość, iż odpowiednia atmosfera bliskości i serdeczności będzie miała decydujący wpływ na pierwszy kontakt z biblioteką i książką. Bibliotekarki z dużą starannością przygotowały scenariusz imprezy i dokonały wyboru literatury dostarczającej wielu pozytywnych wartości.

5 czerwca 2001 r. uroczystie powitałyśmy w Oddziale dla Dzieci naszej biblioteki grupę podopiecznych ze Środowiskowego Domu Samopomocy. Po krótkiej informacji o bibliotece i jej zasobach, o różnych imprezach organizowanych przez bibliotekę nadszedł moment pasowania na czytelnika wielką zakładką do książki. Podopieczni z przejęciem wypowiadali słowa przysięgi. Reakcje były różne, czasami bardzo spontaniczne. Każdy uczestnik otrzymał pamiątkowy dyplom pasowania.

Osoby sprawne intelektualnie recytowały znane i lubiane wiersze oraz czytały fragmenty bajek. Ta prezentacja własnych umiejętności, chęć pokazania się w innym środowisku była dla nich szczególnie ważna.

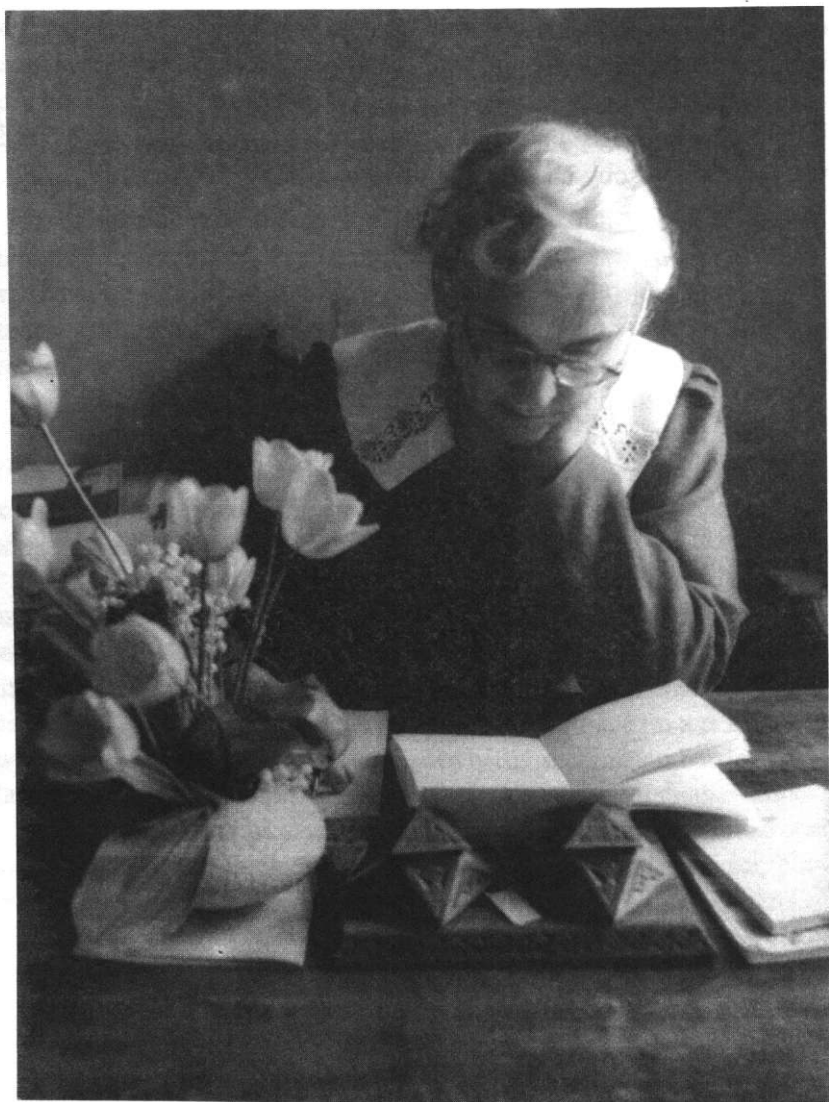
Dla gości przygotowano słodki poczęstunek, pozwoliło to na wytworzenie niepowtarzalnej, ciepłej atmosfery domowej, pełnej serdeczności, wzajemnej akceptacji i szacunku. Uroczystość pasowania na czytelnika zakończyła wspólna zabawa taneczna.

Kolejny raz przekonaliśmy się, że niewiele trzeba, aby sprawić osobom specjalnej troski tyle radości.

Mamy nadzieję, że kontakt osób niepełnosprawnych z książką pozwoli im wyciszyć emocje, czytanie rozwinie umysł, pomoże rozładować napięcie psychiczne oraz będzie sprzyjać kształtowaniu się poczucia wzajemnej więzi i nawiązywaniu nowych sympatii. Osoby z dużym stopniem upośledzenia zainteresują się kolorowymi obrazkami z książek i czasopism, będzie to sprzyjać rozwijaniu zainteresowań, zachęci

do poznawania świata, przełamię bariery psychologiczne i pozwól im w miarę normalnie funkcjonować w naszym lokalnym społeczeństwie.

To spotkanie z osobami niepełnosprawnymi było dla nas bibliotekarek lekcją pokory, innego spojrzenia na problemy życia codziennego, a przede wszystkim na osoby chore i dotknięte trwałym kalectwem.

*Halina Gąszczyńska, nestorka opolskich bibliotekarzy,
długoletnia wicedyrektorka
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu*

Zmarła 24 kwietnia 2001 roku

Pani Halino, Pani Dyrektor!

„Co śmierć weźmie, już tego człowiek nie dogoni, bo się wszystko po śmierci tam wraca, gdzie było pierwaj, niżli z matki na ten świat urodziło. Na cóż lzy lać daremnie?”

Myszę, że te słowa Waclawa Potockiego w pełni oddają to, co chciałaby Pani nam powiedzieć. Nie pragnęła Pani leż nad swoim grobem, bo odchodziła w przekonaniu, że jak pisał Antoni Lange „Śmierć jest to podróż nad wszystkie podróże”.

Kochała Pani życie, ale nie obawiała się śmierci, co budziło nasz powszechny szacunek, jak i zresztą cała Pani życiowa filozofia.

Dziś w dalekim dla nas, ale bliskim dla Pani Włocławku przychodzi nam się rozstać. Tu razem z mężem, panem Mieczysławem, moim nauczycielem, spocznie Pani, ale dla nas, w naszych sercach będzie pani u nas w Opolu i tak już zostanie.

Zostawia Pani nam wspomnienia i nauki, które były i są ważne. Były to nie tylko nauki, ale wskazówki, jak żyć, jak pracować. Były to prawdy, które czasami nie były zbyt miłe, ale jak istotne dla nas, za które dziś dziękujemy.

Pani całe życie na Opolszczyźnie, czy w Nysie, czy w Opolu było wielkim posłannictwem pedagoga, przyjaciela, działacza kultury.

O Pani, jakże pięknymi słowami mówił w Katedrze nasz arcybiskup Alfons Nossol, Pani uczeń z Nyskiego Carolinum. Myszę, że żadne moje słowa nie oddadzą nakreślonego przez niego rysunku Pani osobowości. Słuchałem ich z głębokim przeświadczeniem, że tylko ktoś, kto z Panią był blisko przez wszystkie lata, mógł to powiedzieć. I naszła mnie chwila refleksji, że oto spotkały się dwie wielkie dusze z olbrzymią, przepiękną filozofią życiową, mówiące tym samym językiem i tak samo myślące. I tego Pani zazdroścuję. Zazdroścuję Pani stosunku do życia, do pracy, który poznałem na naszym spotkaniu, jakie odbyło się w bibliotece kilka lat temu z okazji 90 rocznicy Pani urodzin.

Długo powtarzałem słowa wypowiedziane na tym spotkaniu, maksymy życiowe, które nigdy nie utracą swojej aktualności.

Pani Halino! Pani Dyrektor! Wypowiadam te słowa z przeświadcze-

niem, że nie jest to nasze rozstanie. Pani tylko wyjechała od nas, ale pozostaje z nami sercem, duszą i mam nadzieję czuwać będzie nad nami, nad naszą ukochaną przez Panią biblioteką.

Natenczas niech ta ziemia włocławska przyjmie Panią, niech spoczywa Pani w spokoju obok Pani męża.

Niech Bóg ma Panią w opiece.

(Ostatnie pożegnanie Haliny Gąszczyńskiej przez dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu Tadeusza Chrobaka)

Halina Gąszczyńska w gronie pracowników WiMBP w Opolu, podczas spotkania z Marianem Brandysem, 14.05.1962 r.

Zostawić swój ślad Halina Gąszczyńska

Panią Dyrektor Halinę Gąszczyńską poznałam w 1975 r. Była już na emeryturze, ale wciąż pracowała na ryczałcie w Dziale Zbiorów Śląskich WBP. Mimo zaawansowanego wieku (urodziła się w 1903 r.) obwoziła po Opolszczyźnie młodych bibliotekarzy, urządzając w ramach działalności Koła Miejskiego SBP wycieczki do dobrze zorganizowanych bibliotek miejskich i gminnych. Wszędzie witano ją z serdecznością i szacunkiem, a Ona pytała o sprawy zawodowe i bytowe bibliotekarzy, dawała rady i wskazówki, cieszyła się z osiągnięć i martwiła trudnościami.

Bliżej poznałam Panią Dyrektor, gdy zaproponowała mi współpracę nad „Bibliografią publikacji bibliotekarzy Opola”. Był rok 1981. Nie miałam zbyt wiele czasu, ale Pani Dyrektor nie potrafiłam odmówić. I rozpoczęła się praca: konkretna, rzeczowa, wyteżona, czasem trwająca kilka godzin bez dygresji, zbędnych słów i pogaduszek. Byłam zachwycona – dotychczasowe moje doświadczenia ze wspólnej pracy z różnymi osobami były tak inne, że teraz nie czułam zmęczenia i podziwiałam witalność Pani Gąszczyńskiej. Skąd w Niej tyle zapału, siły i uporu? Odpowiedź na to pytanie znalazłam we wpisie do Księgi Zasłużonych dla SBP, gdzie pani Gąszczyńska wpisała cytaty z K.I. Gałczyńskiego:

*„Jesteśmy w pół drogi. Droga
pędzi z nami bez wytchnienia.
Chciałabym i mój ślad na drogach
ocalić od zapomnienia”*,

a koleżanki tak uzasadniły wpisanie Jej nazwiska do naszej Księgi: „Za długoletnią, bezinteresowną i owocną pracę w ZK SBP w Opolu, a szczególnie za integrację środowiska bibliotekarskiego miasta, za wysoki poziom etyki zawodowej, pasję i wytrwałość we wszystkich poczynaniach dla dobra bibliotek, zawodu i Stowarzyszenia”.

Pani mgr Halina Gąszczyńska urodziła się 1 listopada 1903 r. w Warszawie. Szkołę średnią ukończyła w Częstochowie. Potem chcąc się świadomie przygotować do zawodu nauczycielskiego podjęła naukę na Kursach Nauczycielskich im. Nalkowskiego, których dyrektorem był

wówczas świetny pedagog Władysław Spasowski. następnie studio-
wała polonistykę na Uniwersytecie Warszawskim pod kierunkiem prof.
Józefa Ujejskiego, „humanisty i patrioty, człowieka o wysokich walo-
rach etycznych, którego cechowała postępowość i tolerancja” – tak go
charakteryzuje pani Gąszczyńska. Po ukończeniu polonistyki w 1931 r.
nie chcąc rozstawać się z Uniwersytetem, który do dziś wspomina
z rozczuleniem, rozpoczęła Roczny Kurs Pedagogiczny i w roku 1933
otrzymała Dyplom Nauczyciela Szkół Średnich. Studiując, pracowała
w prywatnym gimnazjum w Świdrze, a potem w szkołach powszechnych
w samej Warszawie, zastępując urlopowanych nauczycieli. Dal-
sze etapy pracy to nauczanie w szkole średniej w Węgrowie, a nastę-
pnie w Płocku w Średniej Szkole Ogrodniczej. Zdobycie pracy w tych
latach nie było łatwe i etat swój odstąpił jej kolega, który w tym czasie
właśnie szedł do wojska. Potem losy swojej pedagogicznej wędrówki
związała z magistrem Mieczysławem Gąszczyńskim, filologiem klasycz-
nym i oboje podjęli pracę w Zduńskiej Woli, gdzie zakładają swój pierw-
szy dom. Tam zastała ich wojna. Ciężki los Polaków stał się ich udziałem.
Aresztowanie, wysiedlenie do Koprzywnicy pod Sandomierzem,
a tam udział w tajnym nauczaniu – to ich wojenne dzieje. Po wojnie na
krótce wrócili do Zduńskiej Woli, aby już od września 1945 r. rozpocząć
pracę w Nysie w Ogólnokształcącym Gimnazjum im. Jana Sobieskiego.
Wyjazd na Śląsk to było wypełnienie testamentu Gustawa Morcinka.
Pani Halina opowiada, jak poznała go w 1938 r. na weselu koleżanki,
jak spędziła wraz z mężem wiele godzin w jego towarzystwie pozna-
jąc ziemię śląską i słuchając o niej opowieści. Już wtedy namawiał ich
do osiedlenia się na Śląsku mówiąc: „Przyjeżdżajcie na Śląsk, bo tu
ginie polskość”. Tuż po wojnie dotarła do nich wieść, jakoby Gustaw
Morcinek zginął w obozie. Postanowili więc teraz spełnić jego prośbę
sprzed lat. W Nysie osiedlili się powracający z obozu w Niemczech
brat pani Gąszczyńskiej i jej siostra z mężem. Państwo Gąszczyńscy
postanowili dołączyć do nich i razem budować tu nowe życie.

Mimo uciążliwości materialnych – brak żywności, obuwia i odzieży,
dojmującego zimna – panował nastrój romantycznego uniesienia i entu-
zjizmu. Nie liczone godzin pracy, nie oglądano się na nikogo; praca
z młodzieżą i dla młodzieży stanowiła cel życia. Od początku swej pra-
cy pedagogicznej pani Gąszczyńska prowadziła bibliotekę – to należało

Halina Gąszczyńska z Gustawem Morcinkiem, 1935 r.

do obowiązków polonisty. Przed wojną pani Halina prowadziła biblioteki w dwóch szkołach, bez specjalnego przygotowania zawodowego, wzorując się na pracy bibliotek, w których wypożyczała książki. Teraz ukończyła dwutygodniowy kurs wakacyjny dla bibliotekarzy, zorganizowany w Prudniku przez Kuratorium Szkolne w Katowicach. Zapoznała się z prowadzeniem ksiąg inwentarzowych, kart książek i kart czytelników, z tworzeniem katalogów. Potem był jeszcze dwuletni Korespondencyjny Kurs Bibliotekarski w Warszawie, który dawał uprawnienia zawodowe. Pracę w bibliotece szkolnej w Nysie tak wspomina w jednym z artykułów: „Pracę z młodzieżą w bibliotece szkolnej zaczęłam od zorganizowania kolektwy. Zapowiedziałam we wszystkich klasach założenie Kółka Bibliotecznego, które miało zacząć działalność od przyswojenia sobie podstawowych wiadomości z bibliotekarstwa na dziesięciogodzinnym kursie”¹. Wspólnie z uczniami przygotowała salę

¹ Gąszczyńska H.: *Moja biblioteka* : [biblioteka szkolna w Nysie] : wspomnienia bibliotekarzy // *Bibliotekarz*. - 1961, nr 6, s. 174-177

i sprzęt, zajmowała się oprawą i udostępnianiem książek. Skąd się wzięły książki w szkolnej bibliotece? Ofiarowali je uczniowie ze swoich skromnych biblioteczek, przywiezionych z poprzedniego miejsca zamieszkania. W okresie Świąt Bożego Narodzenia 1945 r. odegrano w szkole jasełka; dochód z przedstawienia przeznaczono na zakup książek do szkolnej biblioteki. Z czasem otrzymano też pewną ilość książek od władz szkolnych.

Zamiłowanie do działalności społecznej i naukowej każe pani Gąszczyńskiej brać udział w pracach Towarzystwa Przyjaciół Nauk, którego była sekretarzem i które zapisało się wieloma ciekawymi inicjatywami. M.in. pani Halina Gąszczyńska dowiedziawszy się, że Gustaw Morcinek żyje, zorganizowała wspólnie z władzami miasta pierwsze wielkie spotkanie literackie z jego udziałem, które zgromadziło chyba wszystkich ówczesnych mieszkańców Nysy.

W czasie wakacji 1951 r. mgr Halina Gąszczyńska pożegnała gimnazjum w Nysie. Od 1 września 1951 r. mianowana została wicedyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu. W Jej wspomnieniach jest mowa o różnorodności prac wykonywanych przez cztery pracownice WBP, które zajmowały się zależnie od potrzeb gromadzeniem, instruktażem. Praca w terenie była trudna, zarówno dla pracowników WBP i PBP. Kobiety prowadzące biblioteki gminne często ledwie czytały, znajomość alfabetu była niekompletna, a konieczność prowadzenia katalogów uważano za fanaberie. Trzeba było uczyć, przekonywać, wyjaśniać, często wspólnie przygotowywać katalogi, przeprowadzać selekcję książek, zabiegać u władz o właściwe pomieszczenie i węgiel dla biblioteki. Poranne wstawanie i nocne powroty, dni o kromce chleba – a mimo to nie usłyszałam ani słowa skargi na te lata wytężonej pracy „nieefektywnej, mało płatnej, podobnej do orki na starym ugorze”.²

„To był czas tworzenia, nie stabilizacji – pisze pani Janina Kościów rysując sylwetkę Haliny Gąszczyńskiej – jeśli coś się robiło to z pasją i zaangażowaniem, a biblioteka nie była tylko miejscem pracy, ale ośrodkiem życia kulturalnego, towarzyskiego, tu zawiązywały się przyjaźnie i tu cieszone się z osiągnięć cudzych i własnych. W 1954 r. Biblioteka

² Gąszczyńska H.: Pierwsi stanęli do pracy bibliotecznej // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1965, nr 2, s. 45-46

Wojewódzka przeprowadza się do własnego gmachu przy ul. Piastowskiej 18, a w 1953 r. dyrekcja powierza pani Gąszczyńskiej opiekę nad bibliotekami miejskimi naszego województwa.

Dużo pracy włożyła pani Dyrektor w organizację czytelnicy WBP. W nawale prac i pasjonujących poszukiwań antykwarycznych zapomniała nawet o zorganizowaniu sobie gabinetu, tylko wstawiła biurko do ogólnej pracowni i do końca nie dopominała się o swoje prawa. Przez kilka lat siedziałam w tym pokoju i byłam świadkiem rodzących się ciągle nowych pomysłów, pasji i dokładności w realizowaniu podjętych zobowiązań. Tutaj wymieniano poglądy, dyskutowano o literaturze w ogóle i literaturze współczesnej w szczególności, tu potem omawiano pierwsze programy telewizyjne, gdyż WBP zakupiła jeden z pierwszych aparatów w mieście i udostępniła czytelnikom.

Wielką pasją pani dyrektor była organizacja wystaw książkowych, których ma na swoim koncie wiele i które swoim poziomem dorównywały najlepszym wystawom organizowanym przez biblioteki naukowe... Jedną z najbardziej pożytecznych była wystawa poświęcona prasie polskiej na Śląsku. Nadesłali na nią materiały m.in. mieszkańcy z całego województwa i przyjeżdżali tłumnie ją zwiedzać, opowiadając, że za przechowywanie tej prasy groziło wywiezienie, obozy, śmierć.

Drugim ogromnym dziełem Pani Haliny Gąszczyńskiej były konkursy popularyzujące literaturę polską oraz problematykę śląską. Konkursy te przecierały trudną drogę do literatury współczesnej, która w owych czasach nie była najchętniej czytana. Zastanawiam się czasem, czy pani Gąszczyńska w ogóle miała swój czas prywatny. Propaganda książki w środowisku, imprezy, dozór merytoryczny nad placówkami miejskimi i filiami w Opolu, do których jeździła nie tylko na kontrole, ale którym pomagała i opracowywała pomoce metodyczne, akcje oświatowe, dokumentacja pracy w licznie założonych przez siebie kronikach, praca w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich, w którym była przewodniczącą Zarządu Miejskiego, wykłady na seminariach i podnoszenie poziomu fachowego bibliotekarzy, publicystyka, gdyż ma na swoim koncie duży dorobek w postaci artykułów zamieszczanych w prasie fachowej ogólnopolskiej, naszym poradniku, prasie miejscowej regionalnej oraz na łamach czasopism ogólnopolskich takich jak „Przegląd Zachodni” – wszystko to wymagało ogromnej pracy.

Z Jej inicjatywy wydano pierwszy przewodnik po bibliotekach Opola, a ileż druków ulotnych było Jej pomysłu! Do najpiękniejszych należała seria 9 kartek pocztowych z fragmentami poezji Adama Mickiewicza i rysunkami Zbyszka Kowala. Pani Gąszczyńska jest wymagająca dla siebie i innych, ale umie zawsze okazać jak trzeba pracować i to co kazała robić najpierw wypróbowała sama. Chyba pierwsze normalizacyjne prace w naszym zawodzie były Jej autorstwa. Prywatnie nazywałyśmy Panią Dyrektorkę „Pocmat Pedagogiczny”, ale znając Jej poczucie humoru, sądzę, że nam to wybaczy. Ileż humoru, uśmiechu i satyry dostarczał bibliotekarzom całego województwa nasz kabaret „Bibliofilck”, w którym śpiewano piosenkę z zapożyczoną melodią ale własnym tekstem pt. „Siedzimy w Bibliotece, za pensję jak w aptece...”. Po przeczytaniu gdzieś krótkiej notatki w prasie, że biblioteki na świecie wprowadzają do wypożyczalni zbiory audiowizualne w 1964 r. zainicjowała wypożyczalnię płyt (przy Wypożyczalni Centralnej książek), która była jedną z pierwszych tego typu placówek w Polsce i sama opracowała jej regulamin. Jej pomysłem było nagrywanie na taśmy fragmentów książek przez aktorów do popularyzacji i odtwarzania z magnetofonów, dziś nazywanych książką mówioną. Uczyła kultury czytelniczej różnymi drogami m.in. przez organizowanie wystaw humorystycznych, pokazujących co zostawiają czytelnicy w książkach... Panią Gąszczyńską znali wszyscy bibliotekarze, cenili Jej uczytność, a Ona sama dbała o rangę bibliotekarza i biblioteki w środowisku. Tylko lenie i przelotne ptaki nie miały w Jej oczach uznania. Pasjonowała się teatrem, malarstwem, była zaprzyjaźniona z Jerzym Grotowskim podczas jego opolskich lat i w Jej domu na podwieczorku, na którym było kilka osób z biblioteki, byliśmy świadkami zaciętej dyskusji na temat „Akropolis” Wyspiańskiego i podziwialiśmy precyzję języka Grotowskiego oraz ścisły, analityczny i krytyczny umysł Gospodyni.

Wszystko co było ciekawe do obejrzenia i godne uwagi w Polsce z miejsca sygnalizowała i z jej inicjatywy odbyło się kilka wycieczek na wystawy do Warszawy, Krakowa i Katowic. Organizowała też wyjazdy na wybitniejsze spektakle teatralne i imprezy związane z książką

³ Kościów J.: Halina Gąszczyńska kustosz Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu // *Pomagamy sobie w pracy*. - 1980, nr 1, s. 63-66

organizowane przez większe biblioteki w Polsce. Bibliotekarze – brźnicie powinno dumnie. Tak bym określiła Jej stosunek do tego skromnego, a jakże użytecznego i społecznie potrzebnego zawodu”.³

Wspominając pierwsze lata pracy bibliotekarskiej na Opolszczyźnie Pani Gąszczyńska pisała w roku 1960: „Gdy w roku 1946 ukazał się dekret o bibliotekach, przed Ziemiami Zachodnimi stały o wiele większe trudności, niż przed resztą ziem polskich. Aby czytelnictwo mogło się rozwijać pomyślnie, musi istnieć w społeczeństwie jakaś tradycja kulturalna. Na Opolszczyźnie, gdzie tępiono polską kulturę i polską książkę, tej tradycji nie było. Problemem stał się brak samych książek i fachowych kadr bibliotecznych oraz różnorodność nieskoordynowanej w dążeniach i działaniu ludności, zmęczonej wypadkami, rozgoryczonej stratami, a czasem rozzuchwalonej wojną i łatwością zarobku...”⁴ Z biegiem czasu biblioteki powstają, ludzie korzystają ze zgromadzonych w nich książek, ale Pani Dyrektor chce czegoś więcej. Tak jak kiedyś w szkole zaczynała od tworzenia kolektywu, tak teraz nawołuje do organizowania „Kół Przyjaciół Bibliotek”: „Najwyższy czas nie oglądać się jedynie na własne siły, czas zażądać od społeczeństwa udziału w naszych troskach i kłopotach. Czas, aby czytelnik poznał pracę bibliotekarza, jakże żmudną i niewdzięczną, jak nieefektywną, choć pożyteczną i piękną”.⁵

Celem Jej działalności było trafić z właściwą książką do właściwego czytelnika. Toteż nie szczędzi sił, sypie pomysłami konkursów i zgadywanek, organizuje spotkania z pisarzami, byle tylko ludzie zrozumieli, że książka to ich przyjaciel, byle sięgnęli po tę książkę. Bo nie statystyka jest dla Niej ważna, lecz człowiek, jego rozwój intelektualny i poziom moralny.

W jednym z maszynopisów Pani Gąszczyńskiej znalazłam taką oto charakterystykę zawodu bibliotekarskiego: „Zawód bibliotekarza wymaga specjalnych cech charakteru, z których najbardziej potrzebne są dokładność, systematyczność i umiętność życia z ludźmi. Praca bibliotekarza wymaga nieustannego czuwania nad aktualnością księgo-

⁴ Gąszczyńska H.: Zaczęliśmy od zera // *Kalendarz Opolski*. - 1960, s. 194-196

⁵ Gąszczyńska H.: O Kołach Przyjaciół Bibliotek // *Pomagamy sobie w pracy*. - 1958, nr 9, s. 5-7

zbioru, stałego obserwowania życia, ciągłego kontaktu ze społeczeństwem, orientacji w bieżących wypadkach politycznych, śledzenia przeobrażeń społecznych w życiu narodu, państwa, świata. Wymaga przede wszystkim postaw ideologicznych. Bibliotekarz musi wiedzieć, czego chce, do czego dąży i jakimi środkami może osiągnąć swój cel. Bibliotekarz musi być psychologiem, umieć podejść do czytelnika, znać go, wiedzieć o jego upodobaniach, warunkach życia, troskach i kłopotach. Tylko wtedy potrafi zrealizować hasło dzisiejszego bibliotekarstwa: „właściwa książka we właściwym czasie właściwemu czytelnikowi”, a w jednym z artykułów pisze o bibliotekarstwie: „Bibliotekarstwo wymaga ukochania książki, odpowiedniego przygotowania, systematycznej niemal pedantyczności, dobrej pamięci, życzliwego stosunku do ludzi, dużo cierpliwości i jakiejś wewnętrznej pogody ducha”.⁶

Za swą pracę otrzymała pani mgr Halina Gąszczyńska liczne odznaczenia, a wśród nich: w 1958 r. – Srebrny Krzyż Zasługi, w 1963 r. – Zasłużony Działacz Kultury, w 1966 r. – Odznakę Tysiąclecia, Zasłużony Działacz TRZZ, w 1968 r. – Zasłużonemu Opolszczyźnie, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, w 1980 r. – Medal Komisji Edukacji Narodowej, a w 1985 r. – Odznakę Związku Nauczycielstwa Polskiego za Tajne Nauczanie. Ponadto Halina Gąszczyńska posiada Złotą Odznakę Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Złotą Odznakę Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Solka Antonina : Zostawić Swój ślad -Halina Gąszczyńska // W: Szli do ludzi z książką : sylwetki bibliotekarzy Opola. – Opole: Stow. Bibl. Polskich. Koło Miejskie w Opolu ; Woj. Bibl. Publiczna, 1987. – S. 69-81

⁶ Gąszczyńska H.: Zaczęliśmy od zera // *Kalendarz Opolski*. - 1960, s. 194-196

Bibliografia publikacji Haliny Gąszczyńskiej

1952

Rośnie sieć bibliotek na Opolszczyźnie // *Trybuna Opolska*. - 1952, nr 111, s. 4, il.

Z Pracy Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu // *Trybuna Opolska*.: - 1952, nr 112, s. 6

1953

Biblioteki i bibliotekarze w województwie opolskim // *Przegląd Zachodni*. - 1953, nr 1/3, s. 326-333

1954

Dni bilansu czytelnictwa : IV etap konkursu Czytelników Wiejskich // *Głosy znad Odry*. - 1954, nr 20, s. 1

1955

Książki i ludzie : przed Ogólnopolskim Zjazdem Bibliotekarzy // *Trybuna Opolska* Wyd AB. - 1955, nr 305, s. 3

1956

Opolskie postulaty i zamierzenia // *Trybuna Opolska*. - 1956, nr 41, s. 3

Przed Wojewódzkim Zjazdem Bibliotekarzy : [w Opolu] // *Trybuna Opolska*. - 1956, nr 111, s. 3

1957

Kto pożycza książki nie może zapomnieć o ich oddaniu ! // *Trybuna Opolska*. - 1957, nr 3, s. 4

1958

Jeszcze o zaległych książkach // *Pomagamy sobie w pracy*. - 1958, nr 10, s. 5-6

O Kołach Przyjaciół Bibliotek // *Pomagamy sobie w pracy*. - 1958, nr 9, s. 5-7

1959

O odpowiednie kadry dla bibliotek publicznych // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1959, nr 2, s. 4-6

O pracy z czytelnikiem w naszych bibliotekach // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1959, nr 11, s. 8-10

Rozmowa z Romanem Bratnym / rozm. przepr. ... // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1959, nr 3, s. 36-50

1960

Propagujemy książki techniczne // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1960, nr 3, s. 5-8

Zaczęliśmy od zera // *Kalendarz Opolski.* - 1960, s. 194-196, mapa

1961

„Czytelnik ma głos” // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1961, nr 3, s. 14-17

Moja biblioteka : [biblioteka szkolna w Nysie] : wspomnienia bibliotekarzy // *Bibliotekarz.* - 1961, nr 6, s. 174-177

Przelotne ptaki : o pracownikach Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1961, nr 3, s. 26-30

Rozmowa z posłem Ryszardem Hajdukiem / rozm. przepr. ... // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1961, nr 1/2, s. 62-63

Ziemia Opolska : wieczornica // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1961, nr 1, s. 25-37

1963

Śląskie dwudziestolecie : scenariusz wystawy książek // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1963, nr 4, s. 36-40

1964

Ludzie Kraju Rad : wieczór słowno-muzyczny // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1964, nr 2, s. 10-26

1965

Pierwsi stanęli do pracy bibliotecznej // *Pomagamy sobie w pracy.* - 1965, nr 2, s. 45-46

1966

Co czytają Opolanie? // *Trybuna Opolska*. - 1966, nr 130, s. 3

1969

Biblioteka Fachowa Narodowe Banku Polskiego - Oddziału Wojewódzkiego // W: Przewodnik po bibliotekach Opola. - Opole, 1969. - S. 66-67

Biblioteka o.o. Franciszkanów // W: Przewodnik po bibliotekach Opola. - Opole, 1969. - S. 82-83

Biblioteka Techniczna Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Naczelnej Organizacji Technicznej // W: Przewodnik po bibliotekach Opola. - Opole, 1969. - S. 61-63, il.

Biblioteka Związkowa przy Radzie Zakładowej Narodowego Banku Polskiego // W: Przewodnik po bibliotekach Opola. - Opole, 1969. - S. 76-77

Słowo wstępne [Prezesa Oddziału Opolskiego SBP] // W: Przewodnik po bibliotekach Opola. - Opole, 1969. - S. 8

1970

Emanuel Smółka : [w 150 rocznicę urodzin] // *Kalendarz Opolski*. - 1970, s. 178-180

Za dużo romansu : [wypowiedź] // W: O „Granicy” dobrze i źle. - *Tygodnik Kulturalny*. - 1970, nr 7, s. 8

1971

Gdzie jest moje miejsce? // *Tygodnik Kulturalny*. - 1971, nr 27, s. 8
pseudonim Lucyna Szalżanka

1973

Dokumenty życia społecznego // *Pomagamy sobie w pracy*. - 1973, nr 2, s. 22-26

Propaganda książki i bibliotek na łamach Trybuny Opolskiej w latach 1951-1970 // *Wczoraj Dzisiaj Jutro*. - 1973, nr 2, s. 3-10

Wystawa w roku 30-lecia PRL : wskazówki metodyczne i projekt // *Pomagamy sobie w pracy*. - 1973, nr 4, s. 13-20

1974

Kto przegrał // *Trybuna Opolska*. - 1974, nr 290, s. 7
„Broda”. Wypowiedź H.G. w dyskusji n.t. spektaklu TV

1975

„Procesy” Danuty Brzosko-Mędryk i Wacława Florkowskiego //
W : Informator o spektaklach telewizyjnych. - Opole, 1975. - S. 14

1977

Katalog zbiorów śląskich WBP. T.3 : nabytki z lat 1970-1974 / oprac. ...
[i in.]. - Opole, 1977. - 476 s.

1978

I naszej pracy częściąka... // W: Nasze nowe życie. - Warszawa, 1978. -
S. 408-426

Łąpówka czy napiwek : wyrok naszych czytelników : [wypowiedź] //
Przekrój. - 1978, nr 1727, s. 5

Telewizowie o serialu „Przed burzą” : [wypowiedź] // *Tygodnik Kul-*
turalny. - 1978, nr 11, s. 10

1979

Czerpiąc z tradycji : [fragment wypowiedzi] // *Trybuna Ludu*. - 1979,
nr 185, s. 3

1981

Koło Miejskie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich : historia i działal-
ność : 1956-1980 / Opole: WBP, 1980. - 20 s., tab.

Koło Miejskie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Opolu : historia
i działalność w latach 1966-1980 / Opole, 1980. - 19. s.

Opolskie Koło Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich : (lata 1952-1980)
// *Pomagamy sobie w pracy*. - 1981, nr 1/2, s. 43-46

1983

Po trzydziestu latach pracy / z Janiną Kościów rozm. ... // *Pomagamy*
sobie w pracy. - 1982, nr 1/2, s. 36-41

Toż.: *Wczoraj Dzisiaj Jutro*. - 1983, nr 2/3, s. 59-63

1984

Mieczysław Faber – homo faber // *Pomagamy sobie w pracy*. - 1984, nr 1, s. 71-75

1987

Szli do ludzi z książką : sylwetki bibliotekarzy Opola / red... [i in]. - Opole: Stow. Bibl. Polskich. Koło Miejskie w Opolu ; Woj. Bibl. Publiczna, 1987. - 213 s. : portr. - Bibliogr.

Biogramy opracowane przez H. Gąszczyńską:

Bibliotekarka śląska – Aniela Kośna. - S. 131-136

Bibliotekarz związkowy – Wacław Dudziński. - S. 48-51

Homo Faber – Mieczysław Faber. - S. 52-57

Janeczka – Janina Knapik. - S. 113-117

Kobieta wielkiej pracy – Anna Bednarowska. - S. 22-28

Mieć tyle książek, aby każde życzenie czytelnika zaspokoić – Teresa Jakubczak. - S. 87-96

Najstarszy bibliotekarz Opola – Stanisław Farasiewicz. - S. 58-61

Pierwsza bibliotekarka Opola – Zofia Rodziewicz. - S. 160-164

Pracowita i wytrwała – Maria Kośniewska. - S. 137-141

Prawomyślność i dyscyplina pracy – Jadwiga Sieprawska. - S. 172-180

Serdeczne wspomnienie bibliotekarskiego losu – Helena Koczwińska. - S. 118-121

Wierna bibliotekarstwu – Krystyna Szczudłowska. - S. 186-190

1989

Bibliografia publikacji bibliotekarzy Opola 1981-1985 / red. ... [i in.]. - Opole: Stow. Bibl. Polskich. Koło Miejskie w Opolu ; Woj. Bibl. Publiczna, 1989. - 36 s.

1991

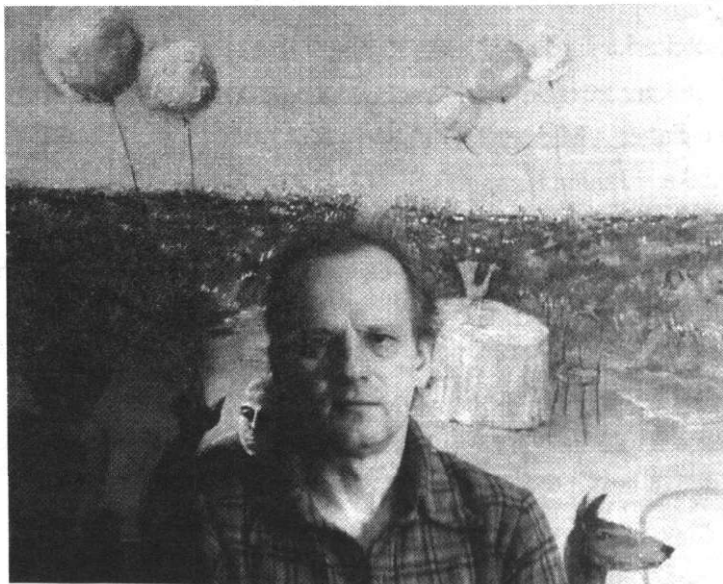
Pani Aniela : [Aniela Kośna] // *Trybuna Opolska*. - 1991, nr 279, s. 4

Oprac. Anna Śliwińska

Regina Kapalka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

Jan Szczyrba
(1934-1997)
artysta malarz

„... był powołany do życia sztuką” *(Kazimiera Lejman)*

„Zawsze budował swoje obrazy kolorem, rejestrował plamy barwne i komponował rytmy form.”

(Franciszek Kosma)

„W jego sztuce można było zobaczyć świat postaci osamotnionych, będących w walce z własną kondycją i jakby wyobcowanych.”

(Franciszek Kosma)

Jan Szczyrba urodził się 1 listopada 1934 r. w Orzeszu.

Ukończył niższe Seminarium Duchowne u Salwatorianów w Krakowie, następnie podjął studia artystyczne w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Tam w pracowni prof. Eustachego Wasilkowskiego studiował architekturę wnętrz. Kontynuował studia w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie w 1959 r. uzyskał dyplom u prof. Jerzego Fedkowicza.

Do Opola przybył na początku lat sześćdziesiątych. Brał żywy udział w pracach opolskiego środowiska artystów plastyków, w licznych wystawach i plenerach w kraju i za granicą. Miał wystawy indywidualne w Brzegu, Raciborzu i kilkakrotnie w Opolu.

Otrzymał II nagrodę w konkursie – „Najlepszy obraz roku” (Opole, 1967) i III nagrodę na wystawie poplenerowej (Miastko).

Jan Szczyrba rzadko pokazywał swoje prace, mimo to nie przechodziły one nigdy niezauważone dzięki swej świeżości i ekspresji. Były bardzo osobiste i oryginalne.

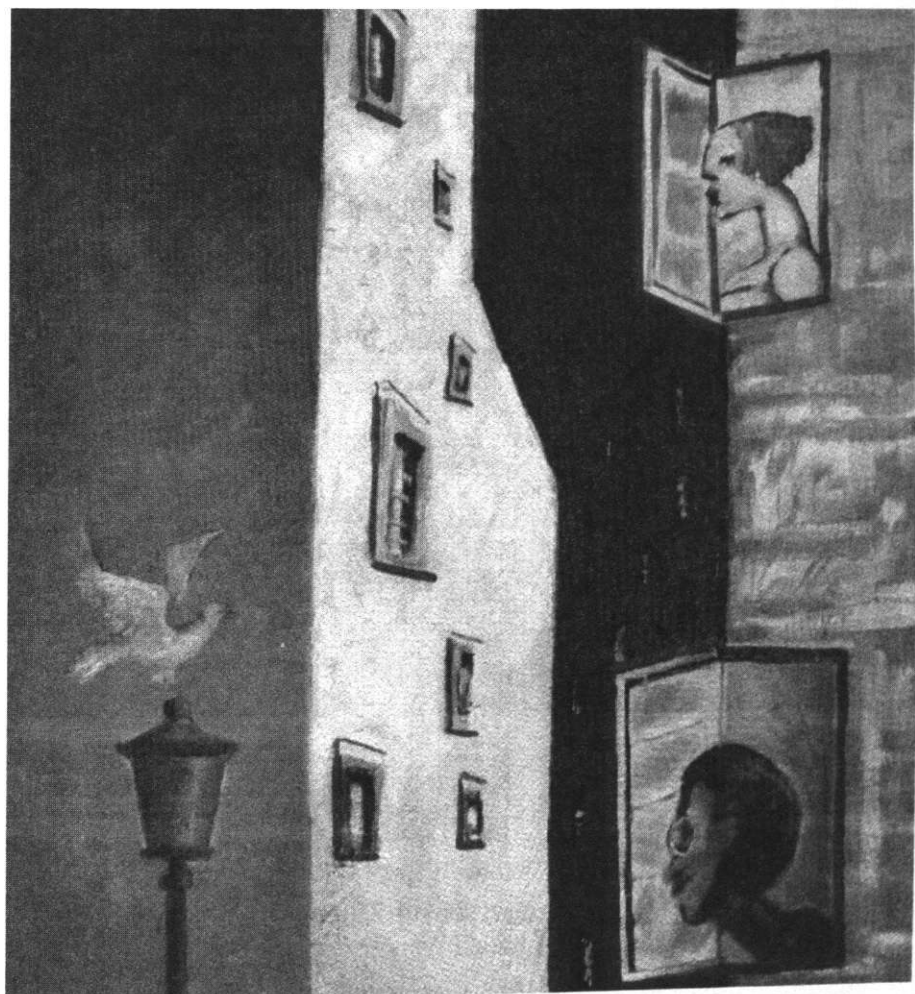
Zmarł 6 października 1997 roku w Opolu.

Wystawy indywidualne:

1965	BWA Opole, Brzeg, Racibórz
1974	Opole KZT
1985	BWA Opole
1986	Galeria Sztuki „Autor” Opole
1988	Galeria Sztuki „Autor” Opole
1990	Galeria Sztuki „Autor” Opole
1993	Klub Akademicki Opole
1995	Galeria Sztuki „Autor” Opole
1997	Galeria Sztuki „Autor” Opole
1999	Galeria Sztuki Współczesnej Opole

Wystawy zbiorowe:

- 1960 Wystawa Plastyki Opolskiej, Kraków
- 1961 Wystawa Plastyki Ziem Nadodrzańskich, Wrocław
Salon Jesienny, BWA Opole
- 1962 Wystawa Oddziału ZPAP, BWA Opole
- 1963 Wystawa Plastyki Ziem Nadodrzańskich, Wrocław
- 1964 XX lat PRL w Plastyce, BWA Opole
- 1966 Wystawa Plastyki Opolskiej, Poczdam
- 1968 Wystawa Malarstwa i Grafiki Opolskiego Okręgu ZPAP,
Warszawa, Kraków
Salon Jesienny, BWA Opole
Wystawa poplenerowa, Miastko
- 1969 Kobieta w plastyce, Opole KZT
- 1970 Salon Jesienny, BWA Opole
- 1971 Wystawa poplenerowa „Chełmno 71”, Bydgoszcz
„Powstania śląskie w malarstwie”, BWA Opole
- 1972 Wystawa Opolskiego Okręgu ZPAP, Poczdam, Lublin,
Białystok
- 1974 XXX lat PRL wystawa malarstwa, grafiki i rzeźby
Okręgu ZPAP w Opolu
Wystawa poplenerowa „Paczków 73”, BWA Opole
- 1978 20-lecie BWA w Opolu, BWA Opole
- 1979 25 lat ZPAP w Opolu, BWA Opole
- 1980 Wystawa Okręgu ZPAP w Opolu, Poczdam
- 1982 Wystawa w Szwecji, Malmo
- 1992 Salon Jesienny, BWA Opole
- 1995 Salon Jesienny, Galeria Sztuki Współczesnej Opole
- 1998 40-lecie BWA i GSW w Opolu, Galeria Sztuki
Współczesnej Opole

Bez tytułu, olej, 70x61

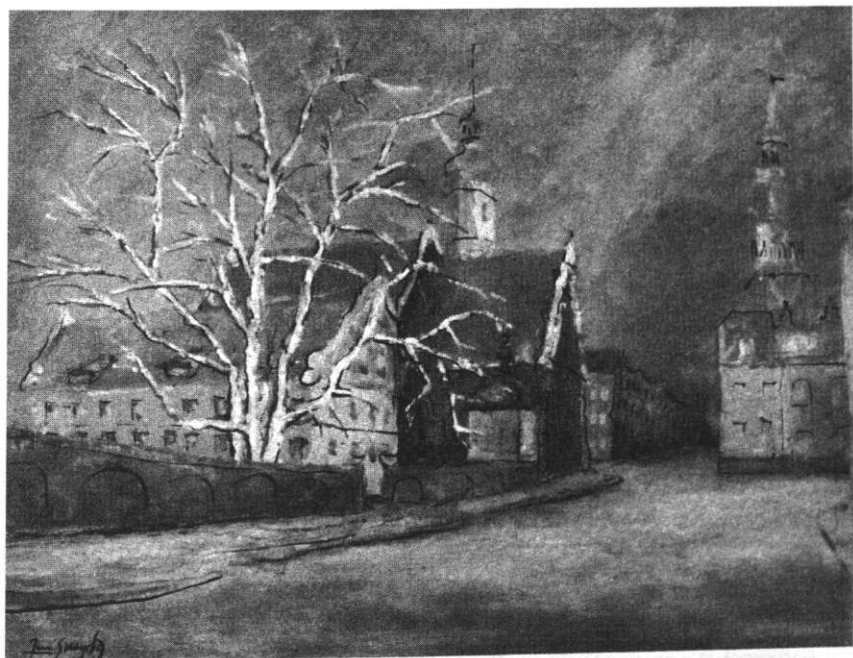
Zestawienie bibliograficzne w wyborze:

I. Artykuły w prasie:

1. Jan Szczyrba (1934-1997) / Danuta Nowicka. – Il. // Strony. – 1997, nr 5/6, s. 108, III okł.
2. Ostatni obraz / Danuta Nowicka. – Il. // Nowa Trybuna Opolska. – 1997, nr 257, s. 13
3. Jan Szczyrba (1.11.1934-6.10.1997) / Franciszek Kosma. – Il. // Kalendarz Opolski. – 1998, s. 165
4. Odeszli / Franciszek Kosma // Almanach Miejski „Opolanin”. – 1998, s. 198-202
5. Szczyrba na pożegnanie : w Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu można zobaczyć wystawę malarstwa Jana Szczyrby / Danuta Nowicka. – Il. // Nowa Trybuna Opolska. – 1999, nr 206, s. 35
6. Świat postaci osamotnionych Jana Szczyrby : wernisaż w Galerii Sztuki Współczesnej [w Opolu] / Anna Potocka. – Il. // Miejski Biuletyn Informacyjny Opole. – 1999, nr 9, s. 14

II. Pozycje zwarte:

1. Plastyka na Opolszczyźnie / Alfred Ligocki. – Opole: Instytut Śląski, 1968
2. Jan Szczyrba / [komisarze wystawy] Zbigniew Krygiel, Alfred Grocholski. – Opole: Galeria Sztuki Współczesnej, 1999

Plac Wolności w Opolu, 1984, olej, 48x57

Klonowanie

1. Genetyczny Frankenstein / Terlikowski T.P. // *Nowe Państwo*. - 2000, nr 44/45, s. 34-35
2. Ja, klon / Green Ronald M. // *Świat Nauki*. - 1999, nr 12, s. 92-95
3. Klonowanie arki Noego : dzięki biotechnologii pojawiła się szansa na uratowanie niektórych wymierających gatunków zwierząt / Lanze R.P. // *Świat Nauki*. - 2001, nr 1, s. 62-67
4. Kłopoty z klonowaniem / Łuków P. // *Wiedza i Życie*. - 2000, nr 1, dod. *Wiedza i Człowiek*, s. 37-40
5. Manipulacje genetyczne z człowiekiem / Paszewski A. // *Znak*. - 1999, nr 6, s. 69-79
6. Na nasze podobieństwo : kontrowersje wokół klonowania człowieka / Zekanowski C. // *Wszechświat*. - 1999, nr 4, s. 62-64
7. Nauka na cenzurowanym : pierwsze sklonowane niemowlę przyjdzie na świat najpóźniej za kilka lat / Wojtasiński Z. // *Rzeczpospolita*. - 2000, nr 277, s. 11
8. Oko za oko / Wojtasiński Z. // *Rzeczpospolita*. - 2000, dod. *Magazyn*, nr 11, s. 4-7
9. Potworność czy błogosławieństwo ? / Miś B. // *Trybuna*. - 2001, nr 188, s. 9
10. Powielanie mutantów / Kastory B. // *Wprost*. - 2001, nr 13, s. 80-82
11. Produkt i surowiec : na czym polega różnica między klonowaniem, inżynierią genetyczną i hodowaniem tkankowym / Lewandowski K. // *Trybuna*. - 2001, nr 187, s. 17
12. Przepisy na klon / Kubiak J. // *Tygodnik Powszechny*. - 2001, nr 36, s. 8

Prawa pacjenta

1. Doktor Killer : z winy polskich lekarzy co roku umiera od 7500 do 23000 pacjentów / Paulina Kaczanow, Andrzej Kulik. - Fot. // *Wprost*. - 2001, nr 25, s. 88-91
2. Jak lepiej chronić praw pacjenta / Jacek A. Likowski // *Asekuracja-&Re*. - 2000, nr 6, s. 28-29
3. Kosztowne pomyłki : lekarze często traktują roszczenia pacjentów jako zemstę / Joanna Kosmalska // *Prawo i Życie*. - 2000, nr 12, s. 39-42
4. Ochrona praw pacjenta w Polsce / Agnieszka Sowa // *Polityka Społeczna*. - 2001, nr 10, s. 31-34
5. Odarci z godności / Mariola Markłowska. - Fot. // *Dziennik Zachodni*. - 2000, nr 171, s. 10
6. Odpowiedzialność cywilna zakładu leczniczego za bezpieczeństwo pacjenta podczas hospitalizacji / Mirosław Nesterowicz // *Państwo i Prawo*. - 2001, z. 3, s. 40-51
7. Pacjent u prokuratora / Marzena Sygut-Nowak, Ewa Ornacka, Magdalena Suska. - Tab. // *Wprost*. - 1999, nr 15, s. 82-85
8. Po pierwsze - nie szkodzić : najwięcej skarg dotyczy błędów lekarskich popełnianych przy porodach / Małgorzata Fedorowicz // *Nowa Trybuna Opolska*. - 2000, nr 210, s. 11
9. Przede wszystkim nie szkodzić - sobie ! / Nina Grella // *Dziennik Zachodni*. - 2000, nr 163, s. 12
10. Przemiany odpowiedzialności za szkody wyrządzone przy leczeniu / Mirosław Nesterowicz // *Państwo i Prawo*. - 2000, nr 2, s. 3-13
11. Zasady prawa medycznego / Paweł Dzienis // *Studia Prawnicze*. - 2001, nr 3/4, s. 109-131

Prawa zwierząt

1. Jak jest zorganizowana opieka nad bezdomnymi zwierzętami za granicą / Ewa Turska [i in.] // *Rzeczpospolita*. - 1999, nr 16, s. 5
2. Jak polskie prawo chroni zwierzęta / Magda Rączka. - Fot. // *Ekopartner*. - 1999, nr 2, s. 26-28
3. Laboratoria czy cele tortur : pierwsza organizacja obrońców zwierząt powstała w 1824 roku / Władysław Misiólek // *Przegląd*. - 2001, nr 42, s. 58
4. Nieprzyjaciele zwierząt : co roku trzy miliony Polaków, czyli co trzynasty z nas znęca się nad zwierzętami / Piotr Kudzia, Grzegorz Pawelczyk. - Fot. // *Wprost*. - 2000, nr 47, s. 36, 38-39
5. Ochrona zwierząt w aspekcie humanitarnym i prawnym / Gustaw Michna // *Aura*. - 2001, nr 8, s. 4-6
6. Okrutnicy i obrońcy : relacje między ludźmi a zwierzętami... / Magdalena Nagórska // *Mój Pies*. - 2000, nr 10, s. 14-17
7. Polowanie z nagonką (televizyjna) / Wiktor Świetlik. - Fot. // *Nowe Państwo*. - 2000, nr 50, s. 20-21
8. Prawa zwierząt / Anna Kłossowska // *Tygodnik Solidarność*. - 1999, nr 49, dod. *Nasza Ziemia*, nr 10, s. IV
9. Prawa zwierząt, grzechy ludzi / Ewa Kerr. - Fot. // *Trybuna*. - 2001, nr 41, s. 12
10. Szczur drożeje / Aleksandra Boćkowska // *Gazeta Wyborcza*. - 2001, nr 38, s. 18-19
Eksperymenty naukowe na zwierzętach
11. Tu zaczyna się śmierć / Piotr Dzięciołowski. - Fot. // *Przegląd Tygodniowy*. - 2000, nr 21, s. 11
12. W cieniu wielkiego brata / Marek Krukowski // *Nowe Państwo*. - 2001, nr 22, s. 26
Liberalizacja ustawy o ochronie zwierząt
13. Wydłubane ślepia, podpalone uszy / Iwona Konarska. - Fot. // *Przegląd*. - 2001, nr 29, s. 35-37

14. Zmienia się na lepsze : prawno-karna ochrona zwierząt / Marek Mozgawa // *Rzeczpospolita*. - 2001, nr 51, dod. *Prawo co Dnia*, s. 3
14. Zwierzę wetem ratowane / Joanna Podgórska // *Polityka*. - 2001, nr 22, s. 25
15. Zwierzęcy los : zmiany w ustawie o ochronie zwierząt / Ewa Siedlecka. - Tab. // *Gazeta Wyborcza*. - 2001, nr 98, s. 8

Warto poszukać w Internecie

<http://polonista.w.interia.pl>

W sieciowej „Biblioteczce” znaleźć można :

- linki do stron z pełnymi tekstami utworów oraz z wyszukiwarką słów;
- wybór lektur szkolnych oraz utworów spoza kanonu lektur;
- zbiór lektur spakowanych ZIP-em.

Dodatkowo znaleźć na stronie można linki do innych bibliotek sieciowych, m.in. „Największej skarbnicy ksiąg wszelakich”, „Biblioteki ściągki polskiej”, „Informacje o autorach” (w układzie alfabetycznym). Chętni mogą także skorzystać z chaty dla „moli książkowych”.

www.pap.pl

Na serwerze Polskiej Agencji Prasowej znaleźć można serwis o Unii Europejskiej (EUROPAP). Wszelkie informacje dotyczą: instytucji unijnych, polityki w zakresie m.in. rolnictwa, polityki zagranicznej, unii gospodarczo-walutowej, programów pomocowych (Phare, Sapard, Ispa), dokumentów (m.in. Traktat Paryski, Nicejski, Rzymski), państw członkowskich, historii UE, stosunków Polska – UE, „Ludzi Europy” oraz katalog stron www. Dodatkowo serwis zawiera aktualności, raporty, analizy, wywiady, przeglądy prasy. Istnieje możliwość nieodpłatnego zamówienia najnowszych informacji na własne konto.

www.vulcan.edu.pl/bibliotekarz

Witryna tworzona jest przez bibliotekarzy i dla bibliotekarzy zatrudnionych w bibliotekach szkolnych. Poszczególne działy serwisu to: poradnik – czyli praktyczne informacje na temat prowadzenia biblioteki; prawo – teksty aktów prawnych dotyczących bibliotek i bibliotekarzy-nauczycieli; edukacja – informacje o szkołach wyższych, kształcących na kierunkach bibliotekoznawstwo i informacja naukowa; literatura – wykaz literatury (książek i czasopism) z zakresu bibliotekarstwa szkolnego; internet – katalog stron www dla bibliotekarzy.

ZMIANA PRZEPISÓW PRAWNYCH

W ostatnim okresie ukazały się dwa akty prawne dotyczące bibliotek. Pierwszy z nich to Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 7 lipca 2001 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz.U. Nr 74 z 2001 r. poz. 793), a drugi to Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o bibliotekach (Dz.U. Nr 129 z 2001 r. poz. 1440). Przepisy te publikujemy w całości.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

z dnia 7 lipca 2001 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych.

Na podstawie art. 28 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 listopada 1999 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz. U. Nr 93, poz. 1077) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 3 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) szczegółową i sumaryczną ewidencję ubytków.”;
- 2) w § 6 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wartości materiałów ewidencjonowanych w sposób uproszczony nie dolicza się do wartości zbioru biblioteki.”;

3) w § 12 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wzór zestawienia, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik nr 4 do rozporządzenia.”

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

K. M. Ujazdowski

USTAWA

z dnia 27 lipca 2001 r.

o zmianie ustawy o bibliotekach.

Art. 1. W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w art. 6 w ust. 3, w art. 7 w ust. 1, 3, 4, 6 i 7, w art. 16 w ust. 3 i 4, w art. 17 w ust. 3, w art. 21 w ust. 4, w art. 26 w ust. 2, w art. 27 w ust. 3, w art. 28 i w art. 29 w ust. 4 w różnych przypadkach wyrazy „Minister Kultury i Sztuki” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego”;

2) w art. 13 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Biblioteki publiczne nie mogą być łączone z innymi instytucjami oraz z bibliotekami szkolnymi i pedagogicznymi.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 31 grudnia 2001 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

Z ŻYCIA SBP

15 maja z inicjatywy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Zarządu Okręgu w Opolu, obchodziliśmy uroczystości związane z Dniem Bibliotekarza i Bibliotek. Tradycja obchodów tego Dnia sięga lat sześćdziesiątych, ale wówczas świętowano go w ramach majowych Dni Kultury, Oświaty, Książki i Prasy. Na naszą uroczystość przybyli: Eliza Wyszomirska-Kurdej – Kierownik Referatu Kultury Urzędu Marszałkowskiego, Piotr Synowiec – Przewodniczący Rady Miasta, Zofia Rauch – Naczelnik Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miasta, dyrektorzy bibliotek oraz bibliotekarze.

Sąd dni pospiesznej pracy i dni świętowania. Świętem dla nas jest Dzień Bibliotekarza i Bibliotek. Jest to okazja, aby na chwilę przystanąć, dostrzec siebie nawzajem, zwrócić uwagę otoczenia na osiągnięcia naszego środowiska i podziękować za nie.

SBP uhonorowało Medalem „W dowód uznania” Koleżankę Jolantę Telecką-Labutin z Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Grodkowie. Koleżankom z tej Biblioteki, Alicji Bicsiadze i Janinie Wasilowskiej wręczono Honorowe Odznaki SBP.

Do Księgi Zasłużonych Bibliotekarzy Opolszczyzny Zarząd Okręgu SBP w Opolu postanowił wpisać Koleżankę Lidię Barbarę Stasz, pełniącą w latach 1957-1992 w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej funkcję kierownika Wydziału Udostępniania, kierownika Wydziału Informacyjno-Bibliograficznego, a od 1970 r. dyrektora PBW. Po wręczeniu wyróżnień życzenia wszystkim bibliotekarzom złożył Przewodniczący Rady Miasta.

Andrzej Tyws – Przewodniczący Sekcji Bibliotek Publicznych Zarządu Głównego SBP i jednocześnie dyrektor Powiatowej Biblioteki Publicznej w Wałbrzychu podzielił się z nami refleksją o zmianach modelu biblioteki publicznej.

Za nowoczesność w bibliotekach, za środki na tę nowoczesność i zrozumienie władz dla współczesnych dążeń bibliotecznych wzniesiono toast.

W lipcu mieliśmy okazję uczestniczyć w ważnym wydarzeniu kulturalnym – wystawie impresjonistów zatytułowanej „Od Maneta do Gauguina”. Obrazy impresjonistów przyjechały do Polski z Francji z Musée d'Orsay. Wystawa przyciągała tłumy odwiedzających w Warszawie, Poznaniu i Krakowie. 3 lipca przed Muzeum Narodowym w Krakowie zaskoczył nas widok kilometrowej kolejki chętnych do zwiedzenia wystawy. Na szczęście my nie musieliśmy czekać i znaleźliśmy się wśród tłumu zwiedzających. Nie była to sytuacja komfortowa, ale jednocześnie rzadka okazja zobaczenia obrazów Maneta, Moneta i Degasa oraz dzieł postimpresjonistów, Gauguina, van Gogha i Toulouse-Lautreca. Po wystawie jak zawsze spacerowaliśmy po „starym” Krakowie, tym razem w strumieniach deszczu.

28 września zwiedziliśmy nowy gmach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Powitał nas dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej dr Henryk Hollender i przekazał najważniejsze informacje o budowie oraz zasadach funkcjonowania i finansowania biblioteki. Mieliśmy możliwość zobaczenia wszystkich kondygnacji biblioteki od poziomu „0” – magazynów kompaktowych, do poziomu „3” – księgozbioru XIX-wiecznego bez wolnego dostępu. Poziom przeznaczony dla użytkowników z Oddziałem Informacji, Wypożyczalnią, katalogami i oczywiście zbiorami ułożonymi wg klasyfikacji Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie, wzbudził największe zainteresowanie. Podziwialiśmy nowe pomysły i praktyczne rozwiązania, jak np. wielofunkcyjną kartę czytelnika. Nowoczesne wnętrza biblioteki z elementami stali i szkła oraz dominującym kolorem szarości nie wszystkim się jednak podobało.

Elżbieta Kampa

KONFERENCJE * SPOTKANIA

Bibliografia regionalna (pierwsze spotkanie bibliotek publicznych opracowujących bibliografię powiatu)

Celem spotkania było zapoznanie się z pracami bibliotek publicznych, które pełnią lub mają pełnić obowiązki bibliotek powiatowych i na mocy Ustawy o bibliotekach z 27 czerwca 1997 r. art. 20 zostały zobligowane do tworzenia bibliografii powiatu.

Spotkanie zorganizowane przez Dział Informacyjno-Bibliograficzny Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu odbyło się 11 grudnia 2001 r.

Na spotkanie przybyli przedstawiciele bibliotek publicznych w: Brzegu, Głubczycach, Grodkowie, Kędzierzynie-Koźlu, Kluczborku, Krapkowicach, Namysłowie, Nysie, Oleśnie, Prudniku (nie przyjechał przedstawiciel biblioteki w Strzelcach Op.).

Wypełnione przez biblioteki ankiety dotyczące opracowywania bibliografii regionalnej i rozmowy z bibliotekarzami pozwoliły na określenie w przybliżeniu stanu prac na bibliografią powiatów w naszym województwie. Bibliografię powiatu opracowuje MBP w Brzegu (niepełną, ograniczoną do zawartości brzeskich czasopism lokalnych), MiGBP w Grodkowie (dla powiatu brzeskiego), MiGBP w Krapkowicach (posiada niepublikowaną bibliografię Krapkowic do 1995 r.), pozostałe biblioteki zamierzają taką bibliografię opracowywać w najbliższym czasie, w chwili obecnej prowadzą tradycyjną bibliograficzną kartotekę regionalną.

W czasie spotkania bibliotekarze zapoznali się ze stanem bibliografii regionalnej w Polsce, pracami Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej przy SBP. Zebrani mogli przyjrzeć się bibliografiom opracowywanym przez biblioteki wojewódzkie w Polsce, a szczególnie tym, które dotyczą Śląska. Omówiono propozycję modelowego systemu bibliografii regionalnej w naszym województwie, zasady współpracy między WBP w Opo-

lu a bibliotekami powiatowymi w opracowaniu bibliografii regionalnych. Przedstawiono również działanie systemu komputerowego SOWA II w pracach nad bibliografią.

Biblioteki otrzymały materiały metodyczne przygotowane przez Dział IB:

- poradnik „Bibliografia województwa opolskiego : zagadnienia metodyczne”,
- wzorcowe opisy różnych typów dokumentów,
- wykaz tytułów czasopism i ich skrótów stosowanych w bibliografii,
- wykaz piśmiennictwa nt. bibliografii regionalnej,
- odbitki niektórych artykułów z prasy fachowej.

W czasie spotkania Dział IB zaproponował zorganizowanie cyklu szkoleń. W 2002 r. szkolenia dotyczyłyby organizacji bibliograficznego warsztatu pracy biblioteki powiatowej oraz techniki bibliografowania. Pierwsze spotkanie mogłoby się odbyć pod koniec pierwszego kwartału 2002 r.

Hanna Jamry
WBP w Opolu

W roku jubileuszowym Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu gościła bibliotekarzy z zaprzyjaźnionej Bańskiej Bystrzycy (Słowacja).

W dniach 27-30 listopada br. przebywała w Opolu czteroosobowa delegacja pracowników Państwowej Biblioteki Naukowej w składzie: dr Olga Laukova dyrektor Biblioteki, Maria Melekova kierownik Oddziału Informacji, Eva Korenova główna księgowa i Vladimír Makovický pracownik administracji.

W programie pobytu gości przewidziano oficjalne rozmowy z Dyrektorem Departamentu Kultury i Sportu UM, Elizą Wyszomirską-Kurdej. Rozmawiano o kondycji bibliotekarstwa słowackiego, życiu teatralnym i literackim obu regionów, możliwości zorganizowania w Opolu wystawy plastyków-twórców regionu Środkowej Słowacji.

Goście zwiedzali Bibliotekę, przeprowadzili szereg oficjalnych i robo-

czych rozmów z kierownikami i pracownikami działów i oddziałów. Dyrektorzy obu bibliotek uzgodnili i podpisali Umowę wykonawczą o wzajemnej współpracy na 2002 rok. Zawarto w niej zapisy o uczestnictwie bibliotekarzy słowackich w ogólnokrajowej konferencji i otwarciu wystawy poświęconym ochronie i konserwacji zbiorów zabytkowych, natomiast bibliotekarzy opolskich w konferencji nt. informatyzacji bibliotek. Uzgodniono również, że niezależnie od wizyt oficjalnych, obie biblioteki będą organizowały wymienne, tygodniowe staże bibliotekarzy. W I półroczu 2002 roku na staż do Bańskiej Bystrzycy wyjadą bibliotekarze opolscy. Podobnie jak w latach poprzednich biblioteki będą wymieniały wydawnictwa własne i wydawnictwa informacyjne obu krajów. Podtrzymano też wzajemną prenumeratę czasopism.

Pobyt na Opolszczyźnie był także okazją do odwiedzenia bibliotek w Brzegu, Namysłowie i Popielowie, gdzie gości podejmowano niezwykle serdecznie z prawdziwie polską gościnnością.

W ramach programu kulturalnego bibliotekarze słowaccy zwiedzili Zamek Piastów Śl. w Brzegu i wystawę "World Press Photo 2001".

Anna Śliwińska
WBP w Opolu

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

propozycje do księgozbioru podręcznego

Baj Janina: Kluczbork na dawnej pocztówce. -
[Kluczbork : Muzeum im. Dzierżona], 2001. -
60 s. : il.; 20x21 cm

Autorka we wstępie informuje: „karta pocztowa to nie tylko interesujący widoczek, ale przede wszystkim dokumentacyjne źródło ikonograficzne. Utrwała układ urbanistyczny i architektoniczny miasta, rejestruje zmiany w nazewnictwie ulic, placów, budynków... W Kluczborku, podobnie jak i w innych miastach, tradycyjnymi wydawcami pocztówek byli drukarze, właściciele księgarń i sklepów papierniczych. Wśród nich byli: Oscar Praetorius (drukarz), Julius Lebek (księgarz), Ernest Thielmann (drukarz i księgarz) i in. Najstarsze znane nam karty pocztowe pochodzą z 1885 i 1893 r., jako pocztówki firmowe zostały wydane przez właściciela młyna Roberta Wenzla”.

Bąk Leszek, Mientus Konrad, Spalek Krzysztof: Historia i przyroda gminy Ozimek. - Opole : Studio conTEXT, 2001. - 93 s. : il. - Bibliogr. s. 82

Kolejny tytuł będący kompendium wiedzy na temat opolskiej miejscowości - tym razem Ozimka i jego okolic. Autorzy Leszek Bąk - dziennikarz i poeta, Konrad Mientus, badacz folkloru i Krzysztof Spalek - doktor nauk biologicznych, przygotowali książkę o historii i przyrodzie rejonu Ozimka. Większość tekstów była publikowana na łamach „Wiadomości Ozimskich”.

Dudek Antoni Kazimierz: Królewski, cesarski, prymasowski Prudnik : zarys dziejów miasta. - Prudnik Las : [b.w.], 2001. - 78 s. : il. - Bibliogr. 75-77

Autorem, który sporządził kronikę Prudnika od 1229 do 2001 r., jest ksiądz, franciszkanin z klasztoru w Prudniku Lesie. Walorem książki są liczne ilustracje: stare ryciny, fotokopie dokumentów, zdjęcia, mapki itp.

Galas Alicja, Galas Artur : Dzieje Śląska w datach. - Wrocław : „Rzeka”, 2001. - 388 s.

Proponowaną wersję historii Śląska „w pigułce” adresują autorzy do młodzieży, przewodników turystycznych, nauczycieli historii. Książka ma przybliżyć uczniom wiedzę o dziejach regionu, w którym żyją, a pedagogom ułatwić prowadzenie zajęć w zakresie edukacji regionalnej. Wydawnictwo, ma kształt kalendarium, stanowi wygodną formę przedstawienia wydarzeń z przeszłości Śląska w różnych dziedzinach życia oraz krótkich biogramów osób, które poprzez swoją działalność lub miejsce urodzenia były ze Śląskiem związane.

Joseph von Eichendorff wybitny niemiecki poeta romantyczny z ziemi raciborskiej / oprac. nauk. Jerzy Pośpiech. - Gliwice : Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, [2000]. - 92 s. : il.

Książka zawiera teksty referatów wygłoszonych na sympozjum jakie odbyło się w 1999 r., zorganizowane przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach, Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Opolskiego i Konwersatorium im. J. Eichendorffa w Opolu, a poświęcone wielkiemu poecie Józefowi von Eichendorffowi pochodzącemu z Łubowic pod Raciborzem. Znajdzie tu czytelnik informacje o życiu poety, analizę jego poezji, języka oraz

polskie reminiscencje w życiu i twórczości Eichen-
dorffa.

Kościół Opola : album fotograficzny / tekst Stefan
Baldy ; fot. Andrzej Nowak. - Opole : MW Rekla-
ma, 2001. - 113 s., [1]k. tabl. złoż ; fot, pl.

Do początków XX w. w Opolu funkcjonowały trzy
kościóły i dwie kaplice. Były to: kościół św. Krzyża,
kościół „Na Górcze” i kościół Świętej Trójcy. W okre-
sie międzywojennym wybudowano pięć kościołów.
Po wojnie ze względów ideologicznych budowa
nowych kościołów była niemożliwa. Dopiero w la-
tach przełomu 1989-90 wybudowano kolejnych pięć
świątyń.

Obecnie Opole posiada 22 kościoły. Album przybli-
ża czytelnikom, historię i architekturę tych objek-
tów, ich bogate wnętrza.

Osobliwości przyrody Opola / pod red. Krzysztofa
Spalka. - Opole : Stowarzyszenie na Rzecz Ochro-
ny Przyrody Stobrawskiego Parku Krajobrazowe-
go „BIOS”, Studio conTEXT, 2000. - 58 s. : il. -
Bibliogr. s. 55-57

Przyroda Opola, mimo ogromnych zniszczeń szcze-
gólnie w ostatnich dziesięcioleciach, zachowała wiele
cennych walorów. Autorzy poszczególnych rozdzia-
łów przedstawiają środowisko fizyczno-geograficz-
ne, gatunki grzybów, szatę roślinną, osobliwości den-
drologiczne, świat zwierząt oraz chronione i rzadkie
gatunki roślin i zwierząt występujących na terenie
miasta.

Pierszkała Andrzej : Nidosyt / wybór Harry Duda.
- Opole : „Wers”, 2000. - 69 s.

Niniejszy tom poetycki został wydany z rękopisów
jako pośmiertny. Andrzej Pierszkała, pracownik

naukowy WSP w Opolu, nauczyciel fizyki opolskich szkół, wydał pięć zbiorów wierszy: „Dialog z zegarem”, „Nasz czas”, „Kiedy zwrócono się do nas”, „Rozdziały ciemności”, „Sekretne koła”. Zmarł przedwcześnie 6 marca 2000 r.

Prymas Stefan Kardynał Wyszyński za Ziemi Opolskiej / red. i oprac. Beata Woźniak. - Opole : Wydaw Św. Krzyża, 2001. - 177 s. : il.

Książka przybliży szerokim rzeszom czytelników postać księdza kardynała Wyszyńskiego i jego obecność na opolskiej ziemi. W latach pięćdziesiątych był więziony m.in. w klasztorze franciszkanów w Prudniku, uczestniczył w konsekracji biskupiej ks. Wacława Wyciska, ks. Henryka Grzondziela, ks. Alfonsa Nossola. Wygłosił kazanie w katedrze nyskiej w dniu jej poświęcenia (1959), gościł w czasie uroczystości milenijnych ziemi opolskiej w 1966 oraz z okazji 500-lecia istnienia sanktuarium na Górze św. Anny w 1980 r.

Raczyński Krzysztof: Opolszczyzna – mała ojczyzna : program edukacyjny „Dziedzictwo kulturowe w regionie”. - Opole : Wydaw. „Epoka”. - 2001. - Cz.1 : Folklor. - 92 s. : il.

Opracowanie ma służyć pomocą uczniom w przybliżeniu niektórych zjawisk związanych z folklorem Śląska Opolskiego, m.in. tych które prawie nie występują w pozostałych częściach Polski, np. obrzędu topienia marzanny, czy wodzenia niedźwiedzia. W każdym z rozdziałów omawiających obrzędy, czy zjawiska śląskiego folkloru w części teoretycznej podane są: pochodzenie nazwy, geneza, przebieg, symbolika itp., a na zakończenie zamieszczone zostały pytania testowe, sprawdzające wiadomości ucznia.

Ryszard Kowal / red. Anna Potocka. - Opole : Galeria Sztuki Współczesnej, [2001]. - 119 : il. - (Opolscy Twórcy)

Ryszard Kowal maluje od przeszło czterdziestu lat. Co jakiś czas „zmienia skórę”, ukazując widzom nowe oblicze swojej twórczości. Album wydany przez Galeria Sztuki Współczesnej, rozpoczynający serię „Opolscy Twórcy”, ilustruje prace z lat 90. Artysta używa niezwykle tworzywa, jakim są arkusze papieru pakowego, kartonu. Sztuka malarstwa Kowala wywodzi się od koncepcji „gorącej” abstrakcji.

Sadowski Tomasz: Książęta opolscy i ich państwo.
- Wrocław : Wydaw. „Rzeka”, 2001. - 229 s. : il. -
Bibliogr. s. 217-226

Książka adresowana jest przede wszystkim do młodzieży szkolnej. Przedstawia postaci książąt piastowskich z linii opolskiej. Poczet otwiera Jarosław, syn Bolesława Wysokiego, księcia śląskiego, ostatnim z władców jest Jan Dobry, kończący dynastię książąt opolskich. Praca składa się z dwóch części. W pierwszej przedstawiono portrety poszczególnych książąt, druga obejmuje sfragistykę, heraldykę, numizmatykę, dyplomatykę śląskich władców oraz bogatą bibliografię.

Oprac. Hanna Jamry

